

Ar skatu nākotnē

Foto - E. Gabranovs

Kas gaidāms? Balvu Valsts ģimnāzijā ministre Anda Čakša, Balvu novada domes priekšsēdētāja Sergeja Maksimova mudināta, ieskatījās teleskopā. "Ar skatu nākotnē!" novada vadītājs vēlēja. Ko ministre saskatīja, visticamāk, uzzināsim jau tuvākajā nākotnē.

Edgars Gabranovs

Šonedēļ izglītības ministre Anda Čakša darba vizītē ciemojās Baltinavas vidusskolā, Balvu Valsts ģimnāzijā un Balvu Profesionālajā un vispārīgizglītojošajā vidusskolā, lai pārrunātu iecerēto izglītības reformu, kad stāsies spēkā jaunās prasības. Lai arī IZM piedāvātos risinājumus valdībai izskatīšanai nodos 15.augustā, ministre konkrētas atbildes nesniedza, kādas iespējamās izmaiņas gaidāmas Ziemeļlatgalē.

Baltinavas vidusskolas direktors Imants Slišāns pirms ministres ierašanās Latgales reģionālās televīzijas žurnālistei atzina, ka definējis trīs aktuālus jautājumus, kas ir ļoti svarīgi un būtiski: "Pirmkārt, valstī nenoteikt skolēnu skaita kritērijus līdz 9.klasei, jo pamatskolas izglītība ir obligāta. Otrkārt, lai Eiropas pierobežas teritorijas vidusskolu posmā būtu 30 izglītojamie trīs klasēs kopā. Treškārt, lai pašvaldībai ir tiesības, saskaņojot ar IZM, paturēt arī tās skolas, kas neizpilda kvantitatīvo kritēriju, uzskatot skolu par stratēģiski svarīgu novada attīstībai." Tāpat viņš atgādināja, ka 2018.gada Ministru kabineta noteiktie kritēriji paredz, ka 10.-12.klašu posmā skolēnu skaits pierobežā ir 25 audzēkņi: "IZM pirmajā variantā to piedāvā paaugstināt par 2,4 reizēm. Tas nav reāli, tas nav normāli, jo tas ir arī ģeopolitisks un drošības jautājums."

Ministrei I.Slišāns atgādināja, ka Baltinavas vidusskola atrodas tikai 6 kilometru attālumā no Krievijas robežas: "Desmit gadu laikā mums ir stabila skolēnu skaita dinamika, lai arī demogrāfija ir slikta, jo kopējais iedzīvotāju skaits ir samazinājies gan pierobežā, gan Latgalē,

gan visā Latvijā. Pirmskolā bērnu skaits ir dubultojies. 2016.gadā bērnudārzā bija 23 bērni, tagad – 48. Ari 1.-12.klašu posmā pedējos gados ir neliela pozitīva dinamika. Pērn ieguvām 5.vietu CE rezultātos valsti lauku skolu grupā. Akreditācija izieta ar ļoti labiem rezultātiem. Varbūt kādam šie skaitļi, iespējams, šķiet mazi, tomēr 2021./2022. mācību gada sākumā bija 98 izglītojamie, 2021./2022. mācību gada beigās – 101, 2022./2023. mācību gada sākumā – 105, 2022./2023. mācību gada beigās – 109. Kopā skolā ir 157 izglītojamie."

Tāpat direktors vērsa uzmanību uz to, ka Baltinavas skolas unikalitāte ir spēja stiprināt latgaliešu valodu. Neizpalika arī emocionāli mirkļi. "Baltinaviēši teica, ka varbūt mums jāiziet ielās ar plakātiem. Nevajag, atbildēju. Vēl tiešāk prasīja: "Varbūt braukt uz Rīgu ar *sokumiem*?" Vai jūs zināt, kas ir *sokumi*? Mēslu dakšas. Mēs dzīvojam savā valstī, mēs esam savā pagastā, savā pašvaldībā, mums ir pašu vēlētā Saeima, sava valdība un sava ministre. Ceru, ka mūs sadzirdēs. Mums nevajag piketēt un protestēt. Esmu tik sens, ka 1989.gadā atrados Baltijas ceļā. Mēs ceram, ka aizstāvēs mūs. Mēs esam Latvijas dzīvā robeža, tāpēc ir jāpastāv vidusskolām šeit – Baltinavā, Reķavā, Viļakā, Kārsavā, Zilupē. Visā joslā! Ja kādreiz, 13. gadsimtā, tie bija Latgales pilskalni, kas sargāja mūs, tagad tās ir mūsu vidusskolas. Jā, esmu emocionāls. Bet, ja grib skolu slēgt, kā tu nebūsi emocionāls? Tas ir mūsu attīstības jautājums. Ja kādā valstspilsētā no 7 skolām slēdz 2 un paliek piecas, tas neizšķir šīs vietas likteni. Bet, ja slēdz vienīgo skolu... Mūsu leģenda Ēvalds Valters teicis: "Mēs esam maza tauta - sika saujiņa, bet tā ir GRAUDU sauja. Tās nav sēnālas." Skaitliski neesam liela skola. Esam graudu sauja, bet neesam sēnālas. Ceru, ka ministre būs vienā frontes pusē ar mums," pavēstīja Imants Slišāns.

*Turpinājums 2.lpp.

Nākamajā
Padugumā

● **Skaista un veselīga dāvana**
Veido krāšņus pušķus

● **Ar ticību un mīlestību**
Dodas uz Aglonu

Spriedis par ezeriem

Atgādinām, ka 8.augustā plkst. 16.30 ikviens interesents aicināts pievienoties darba grupas sanākumam Balvu Kultūras un atpūtas centrā par Balvu un Pērkonu ezeru apsaimniekošanas zonējumu. Īpaši aicināti tie, kuri ezerus izmanto vai plāno izmantot atpūtai, tūrismam un uzņēmējdarbībai.

Var pieteikties atbalstam

No 14.augusta līdz 14.septembrim lauku saimniecības putnkopības vai cūkkopības nozarēs var pretendēt uz "Atbalstu ieguldījumiem lauku saimniecībās". Finansējums 12 miljoni eiro apmērā. Atbalstu var saņemt par ieguldījumiem, kas saistīti ar jaunu būvju būvniecību un esošo būvju pārbūvi, novietošānu, ierīkošanu, atjaunošanu, uzlabojot dzīvnieku labturības apstākļus vai īstenojot

Īsziņas

lauksaimniecības dzīvnieku novietnēs biodrošības pasākumus.

Aicina izteikt viedokļus

Balvu novada pašvaldība ir izstrādājusi saistošo noteikumu projektus un aicina izteikt viedokļus līdz 15.augustam plkst. 15.00 "Par brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem Balvu novadā"; "Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un audžuģimenēm Balvu novadā"; "Kārtība, kādā Balvu novada pašvaldība piešķir stipendijas studentiem, kuri studē pašvaldības atbalstītās sociālā darba speciālistu studiju programmās."

Lauku labumu tirdziņš Balvos

12.augustā Balvos, laukumā pie kultūras nama no plkst. 9.00 notiks tradicionālais Lauku labumu - Pārnavadu tirdziņš.

*Sākums 1.lpp.

Arī Balvu novada deputāts, Baltinavas vidusskolas absolvents Aldis Bukšs uzsvēra, ka Baltinavas vidusskolas statuss ir svarīgs pierobežai un valstij: “Atgādināšu, ka 70 kilometru attālumā atrodas Pleskavas divīzija. Ir mājaslapa, kurā var sekot līdz GPS signālu slāpēšanai. Krievija aktīvi darbojas. Ar to vēlos noraksturot to, cik tai pusei šī puse ir interesanta. Jo mazāk šeit būs cilvēku, jo kaimiņvalstij būs vieglāk iegūstami. Kāda tam saistība ar vidusskolām? Pēdējo 80 gadu laikā Ziemeļlatgalē iedzīvotāju skaits ir samazinājies par divām reizēm. Baltinavas pagastā no 10 tūkstošiem palicis tūkstots. Pozitīvā lieta ir tā, ka cilvēki atgriežas. Manā klasē bija 16 skolēni. Pēc 10-15 gadiem septiņi ir atgriezušies. Gandrīz visi ir atveduši līdzīgu sievas, vīrus un bērnus. Tas ir pateicoties skolai, kurā mums jau bērnībā iedēstīja lokālpatriotismu.”

Ko izvērtē ģimenes? Aldis Bukšs uzsvēra, ka ģimenes, kuras atgriežas dzīvot dzimtajos pagastos, ļoti rūpīgi izvērtē šo soli: “Un viens no būtiskākajiem aspektiem ir skolas esamība.”

“Gudrībai jābūt mūsu pusē”

Izglītības un zinātnes ministre Anda Čakša atzina, ka piekrit visiem izskanējušajiem emocionālajiem argumentiem: “Tomēr aicinu runāt par faktiem. Saprotu, ka Imants ir lokālais līderis attiecībā uz pierobežu, to respektē un ņemu vērā, bet tiešām vēlos rast risinājumus ne tikai balstītos emocijās. To, ko minat par robežu, arī tehnoloģisko spēju, ko ienaidnieks izmanto pret mums, nozīmē, ka gudrībai jābūt mūsu pusē. Tam cilvēkam, kuru mēs skolojam, jābūt ne tikai ar šo emocionālo patriotisko, bet arī ar racionālo spēju un gudrību ražot jaunas tehnoloģijas, lai tas rada daudz lielāku drošību visiem. Jautājums, kā mēs to izdarīsim? Vai tie ir pilskalni, vai tomēr mēs racionāli skatāmies uz to, lai bērniem ir izvēles. Es jau varu teikt ko gribu, bet jums vienai ir savs viedoklis. Tas ir labi, jo tas arī padara mūs katru par individu, kādi mēs arī esam. Arī man ir savs viedoklis. Kad runāju par bērniem, arī es varu kļūt emocionāla. Mans emocionālais jautājums ir par 2001.gada mācību rezultātiem, kādi ir bijuši Latvijā. Paskatoties 2023.gada rezultātus, redzu, ka esam zaudējuši pozīcijas par 23 vietām uz leju. Latvijas Universitāte pētījumā skaidri liecina, ka 40% no šobrīd strādājošajiem pedagogiem nespēj aiznest zināšanas līdz bērniem, zaudējot izglītības kvalitāti. Lasītprasme ir nokritusies, spēja saprast tekstu 4.klases beigās ir pieaugusi analfabētisma līmenis no 1 uz 6%, knapas teksta izpratnes no 10 uz 20%. Tas nozīmē, ka katrs piektais bērns, uzsākot mācības piektajā klasē, nespēj saprast uzdevumu. Jūs saprotat, ko nozīmē, ja nespēj saprast tekstu? Tā ir tā problēma, kas man šodien ir uz galda. Es kā politiķe, uzņemoties būt par izglītības ministri, esmu skaidri pateikusi: “Jādara viss, lai Latvija ir gudra.” Ja Latvija ir gudra, tad ir spējīga sevi pasargāt dažādos veidos. Tas ir izaicinājums, kas visai sabiedrībai ir kopīgs. Ja mēs redzam, ka katrs piektais piektās klases bērns nespēj iemācīties tekstu, kā jūs domājat, vai viņš varēs apgūt fiziku, ķīmiju vai jebkuru citu priekšmetu? Vai viņš varēs radīt dronus, augstās tehnoloģijas, aizsargāt Latviju, nevis vienkārši fiziski kauties, bet tā, kā mūsdienu pasaule to prasa. Vai mēs pieņemam dažādību, mēs diskutējam, mēs atrast risinājumus, mēs ražot? Man nav tādas pārliecības šobrīd. Man ir pārliecība, ka mums jāatrod risinājums, kā pagriezt mūs gudrības virzienā. Tas risinājums ir kaut kur pirkstu galos, bet mums tas ir jāzieda. Jautājums ir, kā? Nauda mums nav kā spaļi vai dubļi. Mums nepieciešams labs skolotājs, kurš saņem 2500 eiro par vienu slodzi, kurš spēj pārnest iegūtās zināšanas bērniem. Lai mums nav bērnu, kuri nezina reizēriņķu, devīto klasi beidzot. Lai centralizētā eksāmenā, beidzot 9.klasi, nav izkrituši 1000 bērni. Mēs tagad nezinām, ko ar viņiem darīt. Viņi nav nolikuši eksāmenu matemātikā, 10% no visa satura. Tie ir mūsu bērni, kuriem jāklūst par dronu ražotājiem, jāklūst par Latvijas aizstāvjiem. Kādu mēs atradīsim kopīgo risinājumu, lai bērni

Ir cerība. 4.augustā, IZM pārstāvjiem tīkoti ar sociālajiem partneriem, turpinājās diskusija par ilgtspējīgu skolu tīklu un efektīvu finansēšanas modeli pedagogu darba samaksai, lai pilnveidotu informatīvo ziņojumu. IZM rosina informatīvajā ziņojumā iekļaut ieceri veidot atsevišķu finanšu programmu, lai atbalstītu pašvaldības un skolas, kas atrodas pie Eiropas Savienības ārējās robežas.

klūst par dronu ražotājiem? Ko mums darīt? Es neesmu monstros, kurš šeit atbraucis kaut ko aizslēgt. Jā, šobrīd mēs ejam uz programmu finansējumu modeli, skaidri nedefinējot, cik slodzes un kāda alga paredzēta skolotājiem. Trīs gadu periodā es redzu, ka tie ir 2500 eiro. Preti ir kritēriji, cik bērnu ir klasē. 1.-6.klašu grupā pašvaldībām nav nekādu ierobežojumu. Pašvaldības uzdevums ir nodrošināt kvalitatīvu, iekļaujošu un pieejamu izglītību tajā kontekstā, kā ministrija to definējusi.”

Ko ministre atbildēja Imantam? “Atsevišķas skolas, kas atrodas austrumu pierobežā, varētu uzskatīt par izņēmumiem, ja mēs vienojamies par speciālu Austrumu programmu, ar kuru izglītība tiek finansēta,” ministres teikto citēja Baltinavas vidusskolas direktors. “Jā, es redzu, ka politiski to varam darīt, bet, nevis mainot kritērijus, bet skaidri pasakot, ka tas drošības aspektā ir ļoti svarīgi. Jābūt līdzfinansējuma programmai, lai nav atkāpes kvalitātē, lai nav atkāpes tajā, ka skolotājam var samaksāt mazāk. Tad mums jāvienojas, cik vietās tas tad ir.”

Plāno spēcīnāt izglītības pārvaldes

Ministre uzsvēra, ka skolu vada direktori: “Mēs šobrīd ministrijā daudz runājam par to, kā spēcīnāt pašvaldību izglītības pārvaldes, kurām jāsniedz maksimāls atbalsts direktoriem. Es redzu to kā ilgstoši iztrūkstāšo posmu, jo pašvaldības kontekstā ir redzēt, atbalstīt un veidot ekosistēmu, kas likumā jau ir precīzi nedefinēta. Tāpat jau veidojam metodisko un atbalstu centru, lai caur izglītības pārvaldēm palīdzētu direktoriem, kas savukārt atbalstītu skolotājus. Gribētu redzēt arī direktoru stāstu, bet nevis par to, kā viņi

Cer uz speciālu finansējuma avotu. Kārsavas vidusskolas direktors Edgars Puksts, taujāts, kā vērtē tikšanos ar ministri, atzina, ka ir parādījis saules stariņš austrumu pierobežas skolām.

iepērk kartupeļu mizojamās mašīnas, bet par to, kā bērniem ir iespēja nonākt līdz labākiem rezultātiem.”

Jābūt izvēles iespējām

“Bērnam nedrīkst būt problēma par to, ka viņš dzīvo pierobežā,” ministre uzstāja, turpinot: “Viņam ir jābūt izvēlēm. Racionāli raugoties uz to, un te svarīgs ir pašvaldības un izglītības pārvalžu redzējums, kā šo piedāvājumu radīt. Lai būtu šis skolu puduris vai klāsteris, kur bērni saņem pilnu piedāvājuma klāstu padziļinātajiem kursiem. Baltinavu redzu kā latgaliskās vides turētāju. Par to nav šaubu, bet blakus jābūt izvēles iespējām. Es ik pa laikam mammai kādreiz jautāju, kāpēc tu man neliki to un to iemācīties? Kā man būtu tagad tas noderējis!” I.Slišāns mudināja klāsteru veidošanu atstāt pašvaldību kompetencē, piebilstot: “Otrkārt, skolēniem jau tagad nav liegta iespēja aiziet uz jebkuru skolu Latvijā.”

Lūdz noteikt pārejas periodu

Balvu novada domes priekšsēdētāja vietniece Sandra Kapteine mudināja aktualizēt skolēnu autobusu jautājumu, kas ir novecojuši un nolietojušies, kā arī aicināja IZM izvērtēt iespējas, lai Viļakas Valsts ģimnāzijai noteiktu pārejas periodu. IZM valsts sekretāre Santa Šmidlere oponentēja, ka Viļaka jau septiņus gadus ir redzeslokā: “Brīdinājumi ir bijuši, skaidrojumi ir bijuši.” Viļakas Valsts ģimnāzijas direktore Sarmīte Šaicāne iebilda, ka skolas aizstāvēšana ir viņas goda lieta, uzsverot, ka tā ir skolēnu skaita problēma: “Ir daudz neskaidri Viļakas Valsts ģimnāzijas lietā. Vislielāko neizpratni rada piesaukto faktu nesakrītība un neatbilstība patiesībai dažādās informācijas vidēs: internetvidē, laikrakstos, televīzijā, oficiālajās ministrijas vēstulēs, sarunās un tikšanās reizēs ar pašvaldības un nozares ministrijas pārstāvjiem. Kļūst skumji, ka mazinās patiesības atzišana, lai gan tā ir pieejama ministrijai, pašvaldībai un ģimnāzijai vienotajā valsts izglītības informācijas sistēmā VIIS. Gribas ticēt, ka informācijas telpā nonākušie dati tiks rūpīgi pārbaudīti un sabiedrība nebūs maldināta par ģimnāzijas rezultātīvo rādītāju atbilstību Ministru kabineta noteikumiem Nr. 518 “Kārtība, kādā tiek piešķirts un anulēts valsts ģimnāzijas statuss”, un skolēnu skaits 10.–12.klasēs Eiropas Savienības ārējā robežā nebūs noteicošais faktors Viļakas Valsts ģimnāzijas statusa anulēšanai nepilnu mēnesi pirms jaunā mācību gada uzsākšanas. Piekritu, skolu tīkla jautājums ir kārtojams, taču ne šādā veidā.”

Kas nepieciešams ģimnāzijai? Balvu Valsts ģimnāzijas direktore Kristīne Lele norādīja uz izglītojamo skaitu un iespējamajiem risinājumiem iniciatīvu projektos, aicinot tur nenorādīt tik augstus izglītojamo skaita griestus.

Saruna ar Atzinības raksta saņēmēju

Ar skolotājas aicinājumu sirdī

Aija Socka

Novada svētkos Atzinības rakstu par ilggadēju, kvalitatīvu un nesavtīgu ieguldījumu Viļakas pilsētas vispārējās izglītības iestāžu veiksmīgas darbības nodrošināšanā saņēma Viļakas Valsts ģimnāzijas direktora vietniece izglītības jomā MĀRĪTE SUPE-TUČA.

Bērnība un lasīprieks

Dzimtā puse skolotājai ir Šķilbēnu pagastā, bet divu gadu vecumā viņa pārcēlās uz jaunu dzīvesvietu, jo vecāki nopirka māju Medņevas pagasta Semenovā. “Atmiņā saglabājusies aina, kad uz jaunajām mājām vedu līdzīgu suņuku,” atceras Māriete. 1975.gadā viņa uzsāka mācības Vidūču 8-gadīgajā skolā. Siltas atmiņas saistās ar pirmo skolotāju Helēnu Zelču, kura mācīja gan sagatavošanā, gan sākumskolas klasēs. Mājās Māritei patika iejusties skolotājas tēlā – salika pa soliem rotaļlietas un mācīja tām visu, kas skolā apgūts. Vēl bērnībā patika vākt un apkopot dažādus materiālus par rakstniekiem un dzejniekiem. Vecāki abonēja daudzus preses izdevumus: laikrakstu “Pionieris”, žurnālus “Zilīte”, “Draugs”, “Liesma”, “Zvaigzne”, “Skola un ģimene” u.c. Viņi labprāt lasīja, lai arī bija noslogoti darbā. Lasīja un pirka arī grāmatas, tolaik bija populāra Viļakas grāmatnīca. “Braucu uz Viļaku tajās dienās, kad ir grāmatu pievedums, un iegādājos sev interesējošu literatūru, piemēram, pasaku grāmatas no sērijas “Brīnumzeme”. Pirmo grāmatu nopirku Rīgā, jo ar mammu apciemojām tēti slimnīcā un, gaidot vilcienu Rīgas stacijā, pamanījām, ka grāmatu stendā izlikta “Sāksim mācīties!”. Mamma man nopirka divas šīs mācību grāmatas – vienu lasīju mājās, otru, kas bija kārtīgāk saglabāta, mamma deva līdzī uz skolu,” stāsta skolotāja.

Profesijas izvēle un darba gaitas

Līdz skolotājas profesijai, kurā pavadīta lielākā daļa līdzšinējā darba mūža, ceļš Māritei nebija vienkāršs: “Laikam biju tik stipri saaugusi ar ģimeni un mājām, ka nevarēju pārraut saites un aiziet mācīties kur tālāk. Sapnis par skolotājas profesiju nepameta ne mirkli. Skolā iedvesmoja skolotāja L.Šaicāne, kura mācīja ģeogrāfiju, tāpēc kādu laiku padziļināti interesējos par dažādām lietām, kas saistās ar ģeogrāfiju. Vidusskolas klasēs biju līdere – darbojos komjaunatnes komitejā, biju klases vecākā. Plānoju mācīties par ģeogrāfijas skolotāju, bet, absolvējot 11.klasi, nostrādāja bara instinkts – devos kopā ar vairākiem klasesbiedriem uz Jelgavas Lauksaimniecības akadēmiju, lai mācītos par agronomi. Sirds dziļumos tomēr doma par skolotāja profesiju mani nepameta. Aizbraucu gatavoties eksāmeniem, bet neredzams spēks mani vilka atpakaļ uz mājām. Atgriežoties mājās, mani uzrunāja un piedāvāja darbu toreizējā Viļakas vidusskolas direktore Annele Laganovska, bet tajā pat laikā darbā par komjaunatnes sekretāri p/s “Medņeva” aicināja partijas sekretāre Antoņina Ločmele. Izvēlējos otro variantu, jo darbs bija tuvāk mājām. 1986.gadā uzsāku strādāt, bet doma par mācībām nezuda, arī mamma mudināja mācīties. Vienu gadu nostrādāju, izbaudot, kā ir katru dienu iet uz darbu. Biju atbildīga par 80-90 komjaunatnes biedriem p/s “Medņeva”. Tajā laikā tā bija prestiža organizācija, rīkojām uguniņņas un citus pasākumus,” atceras Māriete. Bija interesanta darba pieredze arī p/s Medņeva bērnu dārzā “Saulīte”, kur nostrādāja nepilnus divus gadus par audzinātāju dažādās grupiņās ar jaunākiem un vecākiem bērniem. Paralēli neklātienē apguva pedagoģiju, mācoties Rīgas 1.Pedagoģiskajā skolā. Tad liktenis piespēlēja nejaušu tikšanos Viļakā ar skolotāju Rasmu Vilkasti, kura informēja par iespēju strādāt Viļakas vidusskolā par pionieri vadītāju. Ilgi nedomādama, devās pie direktora Alfona Krištopāna, lai pieteiktos darbā. Nepagāja ilgs laiks, kā sākās pārmaiņas un reformas. Skolotājai piedāvāja uzsākt darba gaitas sākumskolas klasēs: “Strādājot sapratu, ka tas ir mans aicinājums, kas tuvu sirdij. Bērnu dārzā bija jauki, bet tur nejutu tādu gandarījumu par savu darbu, kā skolā.”

Strādājot sākumskolā, Māriete iestājās Rēzeknes Augstskolā, kur apguva sākumskolas skolotāja profesiju, iegūstot papildspecialitāti – veselības mācība pamatskolas un vidusskolas klasēs. 2000.gadā viņu uzrunāja reorganizācijas rezultātā izveidotās Viļakas pamatskolas direktore Anželika Ločmele, ar kuru kopā nostrādāti 20 gadi kā direktores vietniecei mācību un audzināšanas darbā. Pamatskolu pievienoja ģimnāzijai, direktore Sarmīte Šaicāne aicināja Mārieti

klūt par direktores vietniecei izglītības jomā, kur darbā jau aizvadīti trīs gadi, bet kopumā Viļakas skolās viņa ir nostrādājusi 35 gadus.

Vecāku mīlestības gaismā

Mārites mamma Anna dzimusi daudz bērnu ģimenē, viņa zināja, cik svarīgi ir iegūt labu izglītību, tāpēc virzīja meitu mācīties, atbalstot gan finansiāli, gan morāli. “Mamma strādāja par brigadieru un kontrolasistenti, bet vēlās vakara stundās šuva. Bērnībā mani pucēja, centās nopirkt labu audumu, lai uzšūtu skolas kleitu. Uz 1.septembri man vienmēr bija jauns kostīms, citreiz pat divi – svētkiem un ikdienai. Kad ieguvu augstskolas diplomu, mamma ar to nesamierinājās, uzstāja, ka jāturpina studijas maģistrantūrā. Studēju un, lai būtu vieglāk izbraukāt un ietaupīt laiku, paralēli ieguvu autovadītāja tiesības. Mamma man iemācīja darba tikumu, taisnīguma izjūtu un ticību Dievam. Viņa regulāri apmeklēja baznīcu, svētdienās neļāva strādāt smagu darbu. Ja bija kas īpašs jādara, tad vismaz vajadzēja iepauzēt svētās Mises laikā. Mamma netiecās pēc apbalvojumiem. Arī man tas nav būtiski, daru savu darbu, kā protu, kā esmu sapratusi, reizēm pat nepastāstot, ka esmu to izdarījusi. Mammai patika tautasdziesmas, tās bieži izmantoju savā darbā. Viņas moto bija: “Dod, Dieviņi, otram dot, ne no otra mīļi lūgt”. Mamma mīlēja dzīvniekus, mums piederēja zirdziņš, ar ko braucām ciemos, arī citus dzīvniekus turējām, tā bija dzīves nepieciešamība. Vecāki un vecvecāki dzīvoja pēc principa, ka pašiem jāsarāžo pārtika, lai pietiktu mājās un varētu ciemiņus pacienāt,” atceras Māriete. Viņa ir mantojusi no mammas vairākas rakstura iezīmes. Piemēram, prasmi piedot un neturēt ļaunu prātu. Lai cik grūti, skolotājas mamma uzskatīja, ka jāprot piedot, samierināties un izlīgt, necenšoties iznest no mājām visas nevēlības, jo netīro veļu nemazgā publiski. Mārites tētis ilgus gadus strādāja par metinātāju un atslēdznieku, bija mierīgs un kluss, bet, ja bija nepieciešams, teica stingru vārdu, arī radošs – prata spēlēt akordeonu, ermoņikas. Pensijas vecumā rakstīja dzeju, ir saglabājušas viņa dzejoļu klades. “Diemžēl visu mūžu viņam bija problēmas ar veselību, tās bija iegūtas armijas laikā. Ja būtu ilgāk nodzīvojis, realizētu sapni par savas dzejoļu grāmatas izdošanu. Varbūt kādreiz apkoposu un izdošu. Tētim patika zīmēt, saglabājušies zīmējumi, kas bija man uzdāvināti. Reiz bērnībā saņēmu dāvanā mazu koka soliņu, uz kā bija iededzināts sveiciens – putniņš un gadu skaitlis, jo koka darbi viņam patika. No pirmās invaliditātes pensijas viņš man nopirka velosipēdu zaļā krāsā. Vecāki mani mīlēja tā, kā jūta un prata,” atzīst skolotāja. Jau 26 gadus atbalstu un sapratni viņa saņem no vīra. “Spējam ātri viens otram piedot, nevaram sāpi ilgi nēsāt azotē. Pēc horoskopa abi esam vēri – ir, kad sabadāmies, bet ātri izlīgstam. Visos dzīves posmos blakus ir bijis vīrs, piemēram, veda uz studijām Rēzeknē, kad bija sniegoti un slideni ceļi, citreiz visu dienu gaidīja, kad varēsīm braukt mājās,” stāsta Māriete, piebilstot, ka jūtas droši aiz vīra muguras. Vīrs Juris, līdzīgi kā savulaik mamma, domā vairākus soļus uz priekšu.

Laiks saimniecībai un sev

“Bija laiks, kad aizrāvāmies ar pašdarbību un darbojāmies dramatiskajos kolektīvos – vīrs spēlēja Medņevas kolektīvā, es – Viļakas. Ilgi darbojāmies atsevišķi, tad es viņu pārvilināju uz Viļaku. Aptuveni 10 gadus spēlējām teātra izrādēs. Juris, atšķirībā no manis, ir sabiedriska cilvēks, nekautrējas izteikt savas domas, arī uz skatuves. Esmu tā, kas viņu klusina. Man šis skaļums nav izteikts uz āru. Darbošanās dramatiskajā kolektīvā deva iespēju iejusties un izdzīvot kādu dzīves posmu citā tēlā, paanalizēt situācijas savā dzīvē. Jau dažus gadus esam pametuši aktīvo kultūras dzīvi, jo Jurim bija komandējumi, kas saistīti ar ceļu būvi, man – jauni darba pienākumi, gribējās vairāk pabūt kopā ar ģimeni un arī vienatnē. Kultūras pasākumus apmeklējam, bet jau kā skatītāji. Man vairāk gribas baudīt māju sajūtu, neesmu liela ceļotāja. Jaunībā gribēju apskatīt pasauli, bet ar gadiem saprotu, ka nevaru darīt to, kas man nesagādā gandarījumu. Patikami redzēt jaunas vietas, bet braukšanas process nogurdina un nedod gandarījumu, tāpēc brīvajos brīžos labāk palasu kādu grāmatu vai presi,” atklāj Māriete. Skolotājai patīk pārcilāt vecās grāmatas mājas bibliotēkā, īpaši, kad gatavojas jaunajam mācību gadam: “Visas savas bērnības grāmatas esmu aizvedusi uz skolu. Kad strādāju sākumskolā, katrai no tēmām, ko mācīju, prezentācijā izvēlējos kādu no savām grāmatām. Izmantoju, piemēram, kādu citātu,

Foto - no personīgā arhīva

Māriete Supe-Tuča. “Aizkustinošajā pasākumā, kad pasniedza Atzinības rakstu, šķiet, atmiņās paskrēja 35 darba gadus paveiktais un neizdarītais, izdomātais un nerealizētais. Tā bija tāda kā neliela zvaigžņu stunda, kad jutu, ka esmu novērtēta, tajā pat laikā sapratu, ka atzinība nav tikai mans nopelns, tas ir sadarbības rezultāts, kas uzliek jaunus pienākumus un atbildību, dod motivāciju turpmākajam darbam,” atzīst pedagoģe.

Bizmāriete. “Ar tēta dāvāto bizmārieti uz ripiņām sākās mana aizraušanās jeb mārišu kolekcionēšana. Kolekcijā ir aptuveni 50 mārites – uz grāmatām, atklātnēm,

iepirkumu maisiņiem... Citreiz nopērku pati, citreiz kāds atved kā suvenīru no ārzemēm,” teic Māriete.

grāmatas vāku vai stāstu par autoru.” Bieži vien ikdienā pārcilā vai pārlasa arī citas grāmatas, kas ir tuvas sirdij, kā, piemēram, “Vējiem līdzī”, “Dziedoņi ērkšķu krūmā”, Zigmunda Skujiņa darbus u.c. Literatūrā skolotāja meklē atziņas un iedvesmas vārdus, velk paralēles ar esošo dzīvi. “Pārnākot no darba mājās, nevaru uzreiz atslēgt domas, tāpēc eju strādāt fizisku darbu. Ir mums saimniecība, zeme un govīs, arī māja un tās apkārtnē, kas prasa rūpes. Laiks jāatrod arī sev, jo nav mazsvarīgi labi izskatīties,” atzīst Māriete.

Vērtības, kas jāsauglabā

Pavisam drīz jau septembris. “Ja agrāk bija tā, ka atvaļinājums šķita tik garš, ka nevarēja sagaidīt tikšanos ar kolēģiem, tad tagad ikdienas steigā vasara paiet nemanot. Drīz jāatsāk darbs, jāsakārto vairākas lietas, jāgatavojas metodiskajai dienai, kas notiks skolā. Kolektīvs skolā ir liels – aptuveni 35 skolotāji. Nevienam no kolēģiem man nav svešs, jo ar kādu esmu kopā mācījusies vai strādājusi iepriekš, kādu savulaik pati esmu mācījusi. Mainās paudzes, tagad mācu un audzinu savu bijušo audzēkņu bērnus. Ar gadiem saprotu, ka ir lietas, kas atkārtojas no paudzes paudzē, ka ir vērtības, piemēram, cilvēciskums savstarpējās attiecībās, uzticēšanās, godīgums, atbildība, kas jāsauglabā. Citreiz skolotāju vai skolēnu kolektīvā, arī ģimenē ir jāprot pateikt ‘stop’, bet citreiz jāpasaka ‘paldies’. Vienkārši, šķiet, pateikt paldies vārdus, bet cik bieži to aizmirstam!” uzsver skolotāja. Runājot par to, kā gadu gaitā mainījušies skolēni, izskan pārlicība, ka lielākoties ir mainījušās intereses, vērtības, komunikācijas un sadarbības prasmes.

Sporta spēles

Nav svarīgs rezultāts, galvenais – piedalīties!

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Pretī uzvarai! Sporta spēles cilvēkiem ar īpašām vajadzībām bija diezgan plaši pārstāvētas un ikviens no sacensību dalībniekiem varēja pārbaudīt savus spēkus visdažādākajās sporta disciplīnās.

Balvu Valsts ģimnāzijā aizvadītas sporta spēles cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kurās spēkiem mērojās septiņas komandas no Balviem, Rugājiem, Medņevas, Gulbenes un Alūksnes.

Sacensības notika astoņās disciplīnās – šautriņu mešanā, basketbola soda metienos, zābaka mešanā tālumā, bočes spēlē*, figūrbraukšanā ar ratiņkrēslu un bumbas vešanā klēpī, šāvienos mērķi ar pneimatisko šauteni, stafetē un novusā. Komandu kopvērtējumā godalgoto 1.vietu izcīnīja Medņevas sporta un rehabilitācijas centra komanda, 2.vietu – Balvu Teritoriālā invalīdu biedrības komanda, bet 3.vietu – Alūksnes Invalīdu biedrības komanda. Medaļas godalgoto vietu ieguvējiem un komandām tika sadalītas arī katrā no sacensību disciplīnām.

Šīs sporta spēles organizēja Ziemeļlatgales Sporta centrs sadarbībā ar Balvu Teritoriālo invalīdu biedrību. Nākamgad sporta spēles cilvēkiem ar īpašām vajadzībām notiks Medņevā.

***Boče (boccia)** – sporta veids cilvēkiem, kuri ikdienā pārvietojas ratiņkrēslā. Kopš 1984.gada iekļauts paraolimpisko spēļu programmā. Profesionālā līmenī bočes spēle notiek uz 12,5 metru x 6 metru liela laukuma. Spēlē tiek izmantotas no ādas izgatavotas bumbiņas, kuras ir nedaudz lielākas par tenisa bumbiņām, un tās drīkst gan mest, gan arī spert, ripināt un palaist lejā pa rampu. Galvenais šīs spēles mērķis ir nogādāt zilo vai sarkano bumbiņu (atkarībā no komandas krāsas) tuvāk baltajai bumbiņai. Sportisti atrodas speciāli nodalītos, uz zemes uzzīmētos kvadrātos, kurus tie nedrīkst pamest līdz spēles beigām. Cilvēki ar lielāku invaliditātes pakāpi, kuri nespēj bumbiņu noturēt paši, uz spēles laukuma līdzi ņem asistentu.

Futbols

Cīnās piecas komandas

30.jūlijā Viļakā ar pirmajiem mačiem sākās Balvu novada 2023.gada minifutbola turnīrs.

Pēc izspēlētajām pirmajām kārtām šobrīd turnīra tabulas pašā augšā atrodas "Alūksnes" komanda, kas līdzšinējās abās spēlēs uzvarēja "Baltinavu" (1:0) un "Rugāju SC" (2:0). 2.vietā ierindojas futbolisti no "Baltinavas", kuri trīs spēlēs izcīnīja divas uzvaras (2:1 pret "Balvi" un 3:1 pret "Veterāni"), bet ar

rezultātu 0:1 piedzīvoja zaudējumu pret kājbumbas meistariem no komandas "Alūksne". 3.vietu ieņem spēlētāji no komandas "Veterāni", kuriem arī ir pozitīva uzvaru/zaudējumu bilance. Proti, vienība izcīnīja panākumus pret "Balvi" (3:2) un "Rugāju SC" (2:0), bet piedzīvoja zaudējumu pret baltinaviešiem – 1:3. 4.vietā ar divos mačos piedzīvotiem diviem zaudējumiem atrodas "Balvi" – 1:2 pret "Baltinavu" un 2:3 pret "Veterāni". Savukārt turnīra tabulu noslēdz un

vismaz pagaidām 5.vietu ieņem "Rugāju SC" futbolisti, kuriem arī divi zaudējumi divās spēlēs – 0:2 pret "Alūksne" un 0:2 pret "Veterāni".

Nākamais sabraukums notiks 27.augustā Balvos, bet uz turnīra noslēdzošo posmu ikviens interesents aicināts 16.septembrī Rugājos.

Tuvojas regulārā turnīra izskaņa

Noslēgumam tuvojas "Dali Dali" 3.līgas regulārais turnīrs futbolā, kurā cīnās arī Balvu futbola komanda.

Viena uzvara un četri zaudējumi

Kopumā šajā līgā ir piecas zonas - Centra zona, Ziemeļu zonas Austrumu grupa, Ziemeļu zonas Rietumu grupa, Rietumu zona un Austrumu zona, kurā spēlē mūsu pilsētas futbolisti. Austrumu zonā par uzvarām cīnās astoņas komandas – bez Balviem arī FK "Līvāni", kuri šobrīd ar septiņās spēlēs izcīnītiem 14 punktiem ieņem 1.vietu, kam seko BFC "Daugavpils 2", FK "Krāslava", FK "Ludza", "Preiļi", "Rēzeknes NSS / FK "Saules Puikas"" un "Rēzekne 2", kas šobrīd ar septiņās spēlēs izcīnītiem trīs punktiem atrodas pēdējā vietā. Savukārt balvenieši ar piecās spēlēs iegūtiem trīs punktiem ir 7.vietā (vienu uzvaru, četri zaudējumi, seši gūti un 30 zaudēti vārti, negatīva vārtu attiecība – -24).

Līdz šim balvenieši guvuši uzvaru tikai pār pēdējās vietas īpašnieci "Rēzekne 2", kuras futbolistus mājas spēlē Rugāju stadionā apspēlēja ar rezultātu 4:1. Uzvaru, kas gūta ar vismaz trīs vārtu pārsvaru, var dēvēt par diezgan pārliecinošu. Turpinājumā vairs tik labi gan neveicās un tika piedzīvoti četri zaudējumi, šajos mačos savos vārtos kopumā ielaižot 29 bumbas. Proti, ar rezultātu 0:5 tika atzīts BFC "Daugavpils 2" pārākums, ar 1:10 piedzīvota sagrāve pret lidervienību FK "Līvāni", ar 1:6 zaudēts pret FK "Ludza", bet turnīra pirmajā spēlē izbraukumā ar rezultātu 0:8 atzīts arī FK "Krāslava" pārākums. Vēl mūsējiem futbolistiem priekšā divi mači. Jau šo svētdien pulksten 14 Rugāju stadionā ciemosies "Rēzeknes

NSS / FK "Saules Puikas"" , bet 19.augustā Balvu komandai vēl viens mājas mačs – pulksten 14 pret komandas "Preiļi" futbolistiem.

"Bumba ir apaļa un viss var notikt"

Kad tiks aizvadīts regulārais turnīrs un katra komanda būs aizvadījusi pa vienam mačam ar pretinieku komandām, sāksies izslēgšanas cīņas. Pirmās četras labākās vienības cīnīsies par 1. līdz 4.vietu, bet otrs četrinieks – par 5. līdz 8.vietu. Protams, jātur ikšķi, lai balvenieši iekļūtu labāko četrinieka, bet to izdarīt būs ļoti sarežģīti. To, ka šādas izredzes nav ļoti spīdošas, uzsver arī Balvu komandas galvenais treneris JĀNIS ZAKARĪTS, bet, kā zināms, bumba ir apaļa un viss var notikt. Labā ziņa ir arī tā, ka izkrist ārā no šīs līgas nav iespējams, bet ne par to runa, jo futbolistus vienmēr pavadijis sportiskais princips un ikviena komanda grib izcīnīt pēc iespējas augstāku vietu. "Protams, uzsākot katru sezonu ir vēlme cīnīties par iekļūšanu labāko trijniekā. Tomēr dažādu gan objektīvu, gan arī subjektīvu iemeslu dēļ šobrīd rezultāts ir tāds, kāds tas ir. Turklāt šogad Balvu komandā ir salīdzinoši daudz jaunu spēlētāju, no kuriem lielākā daļa vairāk spēlējuši 7:7 futbolu. Savukārt laukumā esot vienpadsmit spēlētājiem, vajag laiku, lai pierastu pie šāda futbola spēles formāta. Jebkurā gadījumā tas, ka tiek iespēlēti jaunie spēlētāji, viennozīmīgi ir pozitīvi. Jāņem vērā arī fakts, ka pretinieku komandas ir patiešām spēcīgas un ar bagātām

Turnīra tabula

	S	U	N	Z	GV	ZV	VA	P	
1	FK Līvāni	7	4	2	1	16	3	+13	14
2	BFC Daugavpils-2	6	3	2	1	16	9	+9	11
3	FK Krāslava	7	3	2	2	20	9	+11	11
4	FK Ludza	7	3	0	4	11	15	-4	9
5	Preiļi	5	2	3	0	5	3	+2	9
6	Rēzeknes NSS / FK Saules Puikas	6	2	2	2	7	5	+2	8
7	Balvi	5	1	0	4	6	30	-24	3
8	Rēzekne-2	7	0	3	4	9	17	-9	3

futbola tradīcijām. Tradīcijas ir arī Balvu futbolam, bet visu izšķir cilvēku skaits, jo lielākajās pilsētās arī konkurence ir lielāka," pastāstīja J.Zakarīts.

Jāpiebilst, ka Balvu komanda startēt "Dali Dali" 3.līgā plāno arī nākamgad.

"Dali Dali" 3.līga ir ceturrtā spēcīgākā līga valstī un vienlaikus plašākās Latvijas futbola sacensības pieaugušajiem, kas kopš 1992.gada katru sezonu pulcē lielu skaitu futbola entuziastu un amatieru. Latvijas vīriešu klubu futbola sistēmā "Dali Dali" 3.līga veido pašu piramīdas pamatu. Čempionāts tradicionāli lepojas arī ar savu plašo ģeogrāfiju, kam daudzskaitlīgajā Latvijas futbola notikumu klāstā nav līdzvērtīgu turnīru.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Priekšlikumu par dzemdību nodaļu slēgšanu tomēr nevirzīs

Vai tiešām politiķi ir tik neprātīgi?

Mediķus un sabiedrību pamatīgi satraucis Veselības ministrijas iepriekš paziņotais, ka Latvijā grasās slēgt divas dzemdību nodaļas, tostarp vienu Balvos. Pēc sarunām gan izskanējis pretējais – dzemdību nodaļas tomēr neslēgs. Taču īstas ticības amatpersonu tik krasi mainīgiem uzskatiem tomēr nav, tādēļ Saeimas deputāte, ārste LĪGA KOZLOVSKA aicināja vietējo sabiedrību uz tikšanos. Bija sagatavota arī vēstule Latvijas Republikas augstām amatpersonām ar aicinājumu to parakstīt. Laikraksts “Vaduguns” iztaujāja Saeimas deputāti L. Kozlovsku.

Izskanējusi taču informācija, ka Balvos dzemdību nodaļu neaizvērs, tā turpinās darbu. Kādēļ tomēr ir sagatavota vēstule, ko paraksta mediķi un novada iedzīvotāji?

– Tas jā dara tādēļ, lai saņemtu un uzklaustu iedzīvotāju puses nostāju, kas ir sava veida akcija, un ar to iepazītos augsti stāvošas amatpersonas. Jā, ir izskanējusi amatpersonu informācija, ka nodaļu Balvos neaizvērs, taču tam vēl nav dokumentāla un likumiski apstiprināta lēmuma, līdz ar to arī nav īstas garantijas, ka tā patiešām notiks. Kamēr nav oficiāla dokumenta, tā ir teorētiska vīzija un masu medijos var runāt, ko un kā vēlas.

Kā tomēr saprast augstu medicīnas jomas speciālistu, reizē ekspertu, un arī pašas veselības ministres publiskajā telpā paziņoto par divu dzemdību nodaļu slēgšanas nepieciešamību Latvijā, pamatojot to ar it kā spēcīgiem argumentiem, ja pēc divām dienām izskan gluži pretējais. Jājautā – kāda ir šo amatpersonu darba jēga un kvalitāte? Cik nopietna vispār ir attieksme un atbildība pret veselības jomu, ja sabiedrību nostāda pamulķu lomā!

– Jā, ticības viņu vārdam nav. Tieši tādēļ es kā Saeimas deputāte un vienlaikus arī pieredzējis speciālists veselības aprūpes jautājumos, sekoju līdzī notiekošajam un šīs lietas kontrolēju. Ja es regulāri nepiedalītos gan Veselības ministrijas darba grupas sanāksmēs, gan valdības sēdēs, saistībā ar veselības jautājumiem, tad patiesībā var pieņemt ļoti populistiskus un nepamatotus lēmumus veselības jomā, kas saistās ar Latvijas iedzīvotāju veselību. Diemžēl tā ir. Nav īstas skaidrības arī par pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar finansējuma palielinājumu šim gadam, jo nav zināms, kur ņems līdz gada beigām iztrūkstošos 80-90 miljonus eiro. Ja naudu neatrod, tad ar septembri apstāsies valsts apmaksātie laboratorijas pakalpojumi. Var nepietikt naudas arī valsts kompensējamajiem medikamentiem. Skaidrs, ka

Vēstule valsts augstākajām amatpersonām

Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājam
Edvardam Smiltēnam
Latvijas Republikas Ministru prezidentam
Arturam Krišjānim Kariņam
Latvijas Republikas Veselības ministrei
Līgai Meņģelšonei

Mēs, apakšā parakstījušies Balvu novada iedzīvotāji, aicinām Veselības ministriju, Ministru kabinetu un Saeimu nepieļaut dzemdību nodaļas slēgšanu Balvu slimnīcā. Slēdzot šo nodaļu, kurā rūpīgu profesionāļu uzraudzībā savus mazulius sagaida jaunās māmiņas no Balvu, Alūksnes, Gulbenes un Ludzas novadiem, tiktu radīti nopietni draudi mātes un bērna veselībai un pat dzīvībai, jo nokļūšana līdz dzemdību nodaļai Rēzeknē, vai Valmierā, kas atrodas 80 un 120 km attālumos no, piemēram, Balvu novada centra, daudzos gadījumos var izrādīties liktenīga lielā attālumā, ar to saistīto izmaksu un sliktu ceļa apstākļu dēļ. Pieņemot valstij svarīgus lēmumus, aicinām nevērtēt tikai vispārējus statistikas datus, bet analizēt reālo situāciju uz vietām, lai nepasliktinātu pierobežas novadu iedzīvotāju iespējas saņemt kvalitatīvus pilna apjoma veselības aprūpes pakalpojumus. Mēs sagaidām, ka valdība un Saeima, pieņemot lēmumus, pret pierobežas iedzīvotājiem izturēsies ar pienācīgu izpratni, cieņu un atbildību, jo dzīves apstākļi šajos novados ir cieši saistīti ar valsts iekšējo un ārējo drošību, tāpēc aicinām Ministru kabinetu atsevišķi apstiprināt kritērijus pierobežas novadu veselības aprūpes iestādēm, kam, reāli pastāvošās situācijas dēļ, ir jābūt atšķirīgiem no prasībām pārējai valsts teritorijai.

Lai iespējami ātrāk iegūtu plašāku sabiedrības atsaucību, ar vēstuli aizvadītajās brīvdienās iepazīstināja, izmantojot cilvēku pulcēšanos. Viļakas svētku laikā pāris stundās bija savākti ap 200 iedzīvotāju paraksti.

mums nav stabilas ilgtermiņa valsts viru politikas. Veselības aprūpe vienmēr ir bijusi pabērna lomā, politiskajā ziņā Latvijā tā nav bijusi prioritāte. Ja politiķi, domāju ar to tieši koalīciju, neatbalsta veselības nozari, tad notiks tā, ka drīzumā aptuveni 50% gadījumu tā būs maksas medicīna. Tas ir neprāts, bet uz to mēs ejam.

Plānotas izmaiņas slimnīcu tīklā

Tās būs neatliekamās medicīniskās palīdzības nodaļas

Jau rakstījām, ka sagaidāmas izmaiņas Latvijas slimnīcu tīklā. Par izstrādātajiem priekšlikumiem valdība galīgo vārdu teiks augusta vidū. Veselības ministrija uzsver, ka esošais slimnīcu tīkls saglabāsies, bet izmaiņas skars slimnīcu darba organizāciju ar uzsvāru pacientus nogādāt tuvākajā stacionārā, lai sniegtu vajadzīgo aprūpi.

Cer uz labu rezultātu

Notikušajā preses konferencē veselības ministre Līga Meņģelšone uzsvēra, ka jaunā plāna galvenais motīvs ir pacientu drošība, kam neizbēgami seko arī veselības sistēmas un pašu mediķu drošs darbs. Līdzšinējos veselības jomas darba indikatorus, vērtējot rezultātus, turpmāk papildinās vēl arī pacientu aptaujas dati. Tas būs pacienta paša vērtējums par sniegto pakalpojumu un ārstniecisko rezultātu viņa skatījumā. Vērtēs arī izmaksas, pakalpojuma atbilstību plānotajam. “Mums ir līdzvērtīga un līdztiesīga attieksme gan pret Latgales, gan Kurzemes vai Rīgas iedzīvotāju. Līdz ar to mums sagaidāmais rezultāts ir ārstniecības kvalitāte, pacientu drošība un optimāli izmantoti esošie resursi,” teica veselības ministre.

Pacientus novirzīs citur

Ministrijas Veselības aprūpes departamenta direktore Sanita Janka skaidroja, ka, tāpat kā līdz šim, visas slimnīcas

paliks un tajās būs nodrošināta terapija un hronisko pacientu aprūpe un aprūpes gultas. Iepriekšējā apjomā saglabās arī NMPD steidzamās palīdzības punktus. Turpmāk slimnīcu uzņemšanas nodaļas būs dēvējamas par neatliekamās medicīniskās palīdzības nodaļām. Tur atvesto pacientu apskatīs, izmeklēs un pieņems lēmumu, ko darīt tālāk. Visās šajās nodaļās būs pieejami dežūrārsti, un viņu darbs būs apmaksāts.

Plānotas izmaiņas traumatoloģijas profilā slimnīcās ar mazu šo gultu noslodzi un nepietiekamu ārstniecības personālu. Traumatoloģijas pakalpojumus sniegs dienas stacionārā. Savukārt slimnīcās, kur būs šis traumatoloģijas profils, uzņems visus pacientus ar traumām, ieskaitot politraumas. Traumatoloģiskos pacientus no Tukuma un Ogres novirzīs uz Rīgu, no Alūksnes – uz slimnīcu Valmierā. Preiļu slimnīcā vairs nebūs ķirurģijas profila, bet stiprinās ķirurģiju dienas stacionārā. Nepieciešamības gadījumā, lai saņemtu diennakts ārstēšanu, pacientus novirzīs uz Rēzeknes vai Daugavpils slimnīcu.

Palīdzēs, atbilstoši konkrētās slimnīcas iespējām

Kāda turpmāk būs neatliekamās medicīniskās palīdzības nodaļu ikdiena Latvijā, ko var sagaidīt pacienti, komentē Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Neatliekamās

medicīnas un pacientu uzņemšanas klinikas vadītājs Aleksejs Višņakovs.

Viņš saka, ka noteikti jāpārskata līdzšinējais darbs un turpmāk sniedzamo veselības pakalpojumu klāsts. Līdz šim hospitalizācija un neatliekamo pacientu nogādāšana ārstniecības iestādēs balstījies uz pieņēmumu, ka pacientam

būtu jāpaliek stacionārā. Patiesībā aptuveni puse no visiem NMPD brigāžu nogādātajiem pacientiem un arī tiem, kuri pēc palīdzības griezušies paši, pēc attiecīgo ārstniecības manipulāciju veikšanas tiek atlaisti, lai ārstētos ambulatori ģimenes ārstu uzraudzībā. Iedzīvotājiem neatliekamā palīdzība būtu jāsaņem iespējami tuvāk dzīvesvietai. Tāpat pacientu nogādā pie ārsta, un neatliekamās palīdzības nodaļās jābūt ārstiem, kas ir internists vai ķirurgs vai, iespējams, traumatologs. Tālāko izvēli, lai ārstētu pacientu, kurš ir neatliekamā stāvoklī, nosaka divu lielo grupu sadalījums – iekšējās slimības un ķirurģija. Ir atsevišķie profili, kā traumatoloģija, pediatrija, ginekoloģija, dzemdību palīdzība, kad pacientus nogādā tur, kur šie profili darbojas 24/7 režīmā un strādā atbilstoši speciālisti. Latvijas slimnīcas diemžēl nespēj nodrošināt atbilstošas kvalifikācijas un specialitāšu personālu. Tādēļ pacientu sākotnēji tuvākajā ārstniecības iestādē, visticamāk, apskatīs internists vai ķirurgs un sniegs neatliekamo palīdzību, atbilstoši noteiktajai diagnozei un konkrētās slimnīcas iespējamajiem izmeklējumiem. Pēc diagnozes pieņemts lēmumu, vai pacients var turpināt ārstēties ambulatori vai ir pārvedams uz augstāka līmeņa slimnīcu ar ārstēšanu stacionārā.

“Tādējādi, veidojoties sadarbībai starp dažāda līmeņa ārstniecības iestādēm, pacients saņemtu atbilstošu neatliekamo palīdzību tuvākajā ārstniecības iestādē. Ja konkrētajā slimnīcā, kur pacients nogādāts, noteiks diagnozi, ka viņam jāārstējas, teiksim, universitātes slimnīcā, viņu uzreiz pārvedīs uz turieni. Jebkuram ārstam, kurš strādās neatliekamās palīdzības nodaļā, jāprot sniegt neatliekamo palīdzību, atbilstoši noteiktajiem algoritmiem. Tas būs drošāk pacientam. Situācijās, kad transportēšanas laikā pasliktinātos pacienta veselības stāvoklis, tad viņu pa ceļam ievestu tuvākajā neatliekamās palīdzības nodaļā, kur stāvokli stabilizētu, un pēc tam turpinātu ceļu uz specializēto ārstniecības iestādi,” skaidroja eksperts A. Višņakovs.

Tiek uzsvērts, ka neatliekamās palīdzības nodaļām jāspēj sniegt pilnvērtīga medicīniskā palīdzība. Nodaļās būs iespējama arī līdz 24 stundām observācija, lai izšķirtos par tālāko rīcību pacienta ārstēšanā: ārstēties ambulatori vai pārvest uz augstāka līmeņa ārstniecības iestādi.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

“Mana sirds Viļakai”

4. un 5.augustā Viļakas 730-gades svētku kulminācija noslēdzās ar pasākumu cikla “Mana sirds Viļakai” dažnedažādām aktivitātēm. Atklājot uz Viļakas ezera salas jauno vides objektu “Baltā sirds”, prāvests Guntars Skutels pirms dievkalpojuma uzsvēra, ka šis ir gadsimtiem nebijis notikums, jo savulaik uz salas atradās kapela: “Dievkalpojumi tolaik notika vairākas stundas, turklāt mūki nedrīkstēja sarunāties. Vai mēs šodien to spētu?”

Novadnieces. Ilze Boldāne-Zeļenkova un Marta Staņke (dzimusi Rakule) no Salaspils atklāja, ka ciemojas pie radiem Viļakā. Viņuprāt, jauki, ka svētku svinēšanu var apvienot ar kapusvētku apmeklējumu. “Lai visiem Dieva svētība un miers virs zemes,” viņas vēlēja.

Maģie suiti. Jūrkalnes etnogrāfiskā ansambļa “Maģie suiti” pašdarbnieces piektdienas rītā cēlās pulksten piecos, lai vakarā Viļakas ļaudis un pilsētas ciemiņus priecētu ar dziesmām pie jaunatklātā vides objekta. Kolektīva pārstāve Kristīne Skrulle, raksturojot suitus, jokoja, ka Jūrkalnē pāri jūrai pontona nav: “Kavējāties, jo vienai no mums bija dikti bail pa to tiltu iet. Tomēr spīts un jūras vēju rūdiņums mums palīdzēja. Mēs kā ezera niedres nelokāmies.”

Izmanto iespējas. Aigars un Viktorija Gruševi no Viļakas, Kokoreviču ģimene no Jelgavas izmantoja iespēju startēt orientēšanās spēlē “Marienhauzenai – 730”. “Es nāku no Žiguriem, bet sieviņa Mārite – no Viļakas. Kopā ar mums ir bērni Ralfs un Alise,” atklāja ģimenes galva Māris. “Vīrs jau gribētu atgriezties, tomēr Jelgavā jau divdesmit gadi nodzīvoti,” Mārite piebilda.

Meistars. Andris Ločmelis (foto) kopā ar interesentiem gatavoja ādas aprocas un piekariņus. “Cik ilgi mājās var sēdēt? Senatnību Viļakā noteikti jūt,” viņš uzskata.

Atklāj vides objektu. Prāvests Guntars Skutels atzina, ka vienmēr vēlas veidot kaut ko jaunu. Viņš neslēpa, ka vienubrīd uz mirkli pat nolaidās rokas, jo jebkuras idejas realizācijai nepieciešams cilvēku atbalsts: “Un tas bija, par ko liecina skaistā sirds. Jāpiebilst, ka trīs pāriši jau gribēja to iznomāt. Paldies metālkalējam Igoram Trešutinam – sirds ir! Tā ir apliecinājums tam, ka mēs milam Viļaku. 14.augustā plkst. 11.00 pateicības dievkalpojumā pateiksimies visiem labdariem.” Tāpat G.Skutels dalījās stāstā, kā ar sūru darbu var paveikt Dievam tīkamus darbus: “Tēvs dēlam teica, ka nopelnīto atdos mantojumā tad, kad dēls atnesīs savu pirmo algu. Ja nē, tad bagātības dāvās valstij. Dēls no mātes dabūja tēva prasīto summu un atnesa tēvam. “Lūk, es nopelnīju algu,” viņš teica. Tēvs paskatījās un naudu, iemeta ceplī, pavēstot: “Nē, dēls, tu nenopelnīji.” Dēls ar mammu nolēma, ka viņš uz laiku aizbrauks kaut kur tālumā, bet mamma pēc tam iedos nepieciešamo summu. Dēls atbrauca un atkal rāda naudu tēvam, kuru it kā ir nopelnījis. Tēvs naudu iemeta ceplī, pavēstot: “Nē, dēls, tu nenopelnīji.” Dēlam nekas cits neatlika, kā grūti strādāt. Viņš atnesa naudu tēvam, kurš atkal naudu iemeta ceplī, pavēstot: “Nē, dēls, tu nenopelnīji.” Bet dēls taču zināja, cik grūti nācās strādāt, tāpēc naudiņu grāba ārā no ceplja, sakot: “Es taču zinu, cik grūti strādāju!” Tēvs atbildēja: “Nu, dēls, beidzot esi gatavs saņemt mantojumu.” Stāsts ir par to, ka Dievs bieži vien vēlas upuri.”

Kā pirms septiņiem gadsimtiem. Viļakas kultūras nama un jauniešu mājas aktīvisti iejutās vēsturiskos tēlos. “Esmu grāfiene,” pavēstīja brīvprātīgā Jūta Korņejeva. Jauniete pastāstīja, ka šogad pabeigusi 9.klasi. “Plānoju mācīties Rīgas Celniecības koledžā. Gribas kaut ko pamainīt. Kas man ir Viļaka? Pilsēta, kur pavadīju bērnību. Pilsēta, kur atrodas pirmie iepazītie draugi,” Jūta paskaidroja.

Šķilbēni ar Baltinavu sazatika. Aija Pumpure no Šķilbēniem svētkos interesentiem piedāvāja nobaudīt pirādziņus, maizītes, kūkus, vēlot, lai ir spēks īstenot sapņus. Savukārt Anita Kaša no Baltinavas pagasta priecēja ar pašizgatavotiem sieriem. “No rīta nācās iedzert pāris tabletes. “Vispirms ir jāierauj,” kā savulaik prezidents teica. Lai pilsētai ir ilgs un garš mūžs. Lai ir jaunieši, kuri pasaulē nes Viļakas vārdu!” viņa vēlēja. Spriežot par pagājušajā nedēļā izskanējušo ziņu par Balvu dzemdības nodaļas slēgšanu, Anita atzina, ka nepieciešamības gadījumā varētu iziet ielās arī ar *sokumiem*.

Top mākslas darbi. Andra Korņejeva ierādīja Dzintraī Slišānei no Baltinavas-Briežuciema puses mazo gobelēnu aušanas prasmes.

Ko novēl vadītājs? Viļakas pilsētas pārvaldes vadītājs Oļegs Kesks, spriežot, ko novēlēt dzimtajai pilsētai, atzina, ka turpmākajos gados jādubulto iedzīvotāju skaits.

Neizpaliek joki. Grāfienes Alīnas Lippe-Lipskas tēla veiksmīgi iejutās Dagnija Lāce no Mārupes. “Kā šeit ieklīdu? Par lielu samaksu,” viņa jokoja. Lūgta atklāt skaistuma recepti, Dagnija pavēstīja, ka jābūt labam miegam, veselīgam uzturam un sportiskām aktivitātēm. Savukārt prāvests Guntars Skutelis tikšanās ar grāfieni raksturoja kā vēsturisku: “Viņa bija tā, kas cēla baznīcu. Viļakas ļaudīm novēlu dedzību. Mums ir daudz kas dots, tomēr dedzības nekad nav par daudz. Tikai kopā mēs varam izdarīt vairāk. Iedomājieties, Viļakas apkārtnē ir 7 muzeji. Kurā mazā pilsētiņā ir tik daudz muzeju? Dedzības recepte ir tā, ka nevajag domāt, kas man par to būs, bet iet un darīt. Nereti man cilvēki saka: “A priekš kam? Mums to nevajag.” Bet, redziet, arī vakar, atklājot jauno vides objektu, atklāju, ka man nolaidās rokas. Saņēmāmies, un ir par vienu skaistu objektu vairāk. Jā, rīt būs arī kapusvētki. Kādreiz rakstīju, ka ne jau attālums šķir, bet klusums. Jāuztur gara saite!”

Kas gaidāms? Zīlniece Sāra Kristiānam Ūselim no Balviem pavēstīja, ka puisim dzīvē veiksies. Lūgta atklāt, ko kārtis vēsta par pilsētas nākotni, Sāra domīgi paskaidroja, ka tā būs gaiša: “Viļakai piemīt neparastā miera aura, kas cilvēkus piesaista. Rīgā ir liels trakums, šeit – miers. Laimes recepte ir savas dzimtas vietas mīlēšana.”

Vēstījums. Bērni un jaunieši (foto) apguva prasmes rakstīt ar tinti un putnu spalvaskātu. Darbnīcas vadītāja Rita Gruševa, lūgta atklāt, ko viņa ierakstītu vēstījumā jaunajām paaudzēm, atzina, ka vēlētu labklājību un izdošanos paveikt lielas lietas: “Kāda pilsēta izskatīsies tūkstošgadē? Būs lidojošas darbnīcas četros stāvos.”

Kaļ monētas. Kalējs Gatis Pīpkalējs no Limbažu novada neslēpa, ka Viļakā ciemojas pirmo reizi. Viņš atklāja, ka iespējams izkalt arī laimes monētu. Par to pārliecinājās arī Kīma Gabija Raubena no Mārupes (foto).

Lai dzīve salda! Simpatiskā sieviešu ansambļa “Druvas tornis” vadītāja Dace Tāpiņa no Saldus smēja, ka pirmajā cimošanās reizē Viļakā ir ļoti saulaini un saldi iespaidi. “Mums visiem vajag mīlestību,” pašdarbnieces sprieda.

Bez ūsām neiztikt! Brīvrātīgā Raivita Raginska, kura apgleznoja sejiņas, pavēstīja, ka ļoti gribētu pabeigt savu skolu ģimnāzijas statusā. Savukārt topošo jauno ūsu īpašnieka Reiņa Bukovska (3 gadi) no Viļakas mamma Samanta zināja teikt, ka Viļakas nākotne atkarīga no jauniešu esamības.

Draudzīgs šaržs. Vija Gruševa (2 gadi un 4 mēneši) no Viļakas pacietīgi pozēja, kamēr tapa draudzīgs šaržs. Viņas vecāku lielākā vēlme, lai Viļaka nepaliek tukša un tūkstošgadē pilsēta nepārvēršas par tīruma lauku.

Pirms koncerta. Interesanti, ka svētku koncertā uzstājās vieskolektīvi no Saldus. “Pie mums nejauki list. Mēs esam nokļuvuši siltā vietā. Bija vērts celties pirms pulksten trijiem ritā,” apgalvoja folkloras kopas “Druvas zemturi” pašdarbnieks Gedimins Mazprecinieks (foto no kreisās). “Viņš daudz milē, maz prec,” paskaidroja kolēģe Fioleta Fabrika. “Jā, man ļoti patīk sievietes. Man ir sešas māsas un visas mani mīl,” Gedimins piebilda.

Grūtību priekšā. Loreta Bondare no Viļakas pārliecinājās, ka ar koka kājām nav viegli staigāt. “Mūsu pilsēta ir vislabākā,” viņa paziņoja.

Gardi. Četrgadīgā Marta zināja teikt, ka cukurvate ir ļoti garda. Mamma Eva Junga atzina, ka noskaņojums ir labs, vēlot it visiem izbaudīt dzīvi. “Pilsētas tūkstošgadē katram būs savs kosmosa kuģis,” viņa sprieda.

Kā jau dzīvē. Saldus novada Druvas kultūras nama amatiereteātris (foto) apliecināja, ka R. Blaumaņa “Trīnes grēki” ir aktualitāte arī mūsdienās. “Bez grēka neiztikt,” zināja teikt arī kultūras darbiniece Silvija Kupriša.

Viena diena Balvu tirgū

Ko augusta sākumā piedāvā vietējie ražotāji?

Šī gada sezonu dārzkopji un arī lauku saimniecību īpašnieki raksturo dažādi. Ja raža aug un būs ko novākt, pārlietu nekritizē, saka, ka ar dabas untumiem jāprot sadzīvot. Taču viens otrs arī gaužas un jūtas apbēdināts. Pircēji savukārt aplūko cenas, samērojot tās ar savu maciņu iespējām. Augusts jau ir ražas vākšanas laiks, par to liecina arī produkcijas klāsts tirdziņos, un cilvēki izmanto iespēju apskatīt un izvēlēties vietējo pašaudzēto piedāvājumu.

Arī Balvos daudzi uzticas jau iepazītiem tirgotājiem, būdami pārliecināti, ka dārzeņiem laba kvalitāte un tie būs garšīgi. Tirgus Balvos darbojas vai visu nedēļu, lai gan apmeklētāju un arī pašu tirgotāju te ir, kā nu kuro dienu. Lietus dienās cilvēku ir pavisam maz. Pārdevēji saka, ka laba tirdzniecības diena ir piektdiena, arī sestdienā, bet nedēļas pirmās dienas mēdzot būt *patukšas*. Laikraksts "Vaduguns" apmeklēja tirdziņu parastā nedēļas dienā, lai uzzinātu, kāds ir piedāvājums, cenas un kā tirgotājiem veicas.

Dārzkopība "Salnas", Lazdukalna pagasts

Piedāvājumā: gurķi un kabači (1 eiro/kg), tomāti (2 eiro/kg), krūmmellenes (6 eiro/kg).

Tirgotāja Dainā atziņa. Pircējiem kārdinošas ir jebkuras saldās ogas, patīk arī jau safasēto melleņu kastītes, bet to izvēli nosaka pirktspēja. Mums šosezon melleņu daudzums nav pārāk liels, bet kādu laiku tās vēl tirgosim. Priecē, ka mūsu pašražotā lauku produkcija ir pieprasīta un pircēji to novērtē. Tad ir prieks strādāt, censties un braukt uz tirdziņu Balvos.

Griezto ziedu piedāvājums

Šis piedāvājums priecē jau pa gabalu, - acis pievelk dažādo puķu krāsu košums, deguns sajūt smaržu. Cēlo liliju cenu katrā pārdevēja nosaka pati pēc sev vien zināmiem noteikumiem. Kāda šo noslēpumu publiski pat nevēlējas atklāt, bet citviet lilijas tirgo, sākot no 2,50 līdz 4,50 eiro gabalā. Nopērkami arī puķuzirņi un vēl citu ziedu pušķi par 4 eiro.

Pārdevējas Annas atziņa. Uz tirdziņu ar saviem grieztajiem ziediem dodos pa retam, parasti piektdienās un sestdienās. Šodien man ir skaistie godēciņu ziedu pušķi, arī skarbo saules actiņu pušķi, ko pati dēvēju par dzeltenajām pipenēm. Pušķiem cena – no 3,50 eiro, gladiolām – no 2 eiro. Augusta sākums, bet jau pilnā sparā zied dālijas un uziedējušas arī pirmās gladiolas. Tas viss no mana dārza. Man ļoti patīk audzēt puķes un priecāties par to skaistumu, bet uz tirgu dodos ar daudz mazāku prieku. Re, kāda gleznaina dālija uz ļoti gara kāta. Brīnos, jo parasti dālijām kāti ir visai īsi un lielākoties no tām veidoju pušķus. Kad zied dālijas un gladiolas, skaidrs, ka vasara pagriež muguru un iet uz otru pusi. Puķes ir mans lielais hobijs, kas priecē dvēseli.

Puķu audzētāji Balvos, Sporta ielā 30

Piedāvājumā: begoniju podiņi (2,50 eiro), krāšņi ziedošu petūniju podi (10 eiro) un vēl citas puķes.

Pārdevēja Markusa atziņa. Vasara iet uz otru pusi, taču puķes joprojām ir pieprasīta prece.

Notiek kapusvētki, cilvēki iet uz jubilejām, dodas uz svētkiem un tad jau ziedus vajag. Begonijas parasti stāda kapos, bet lielās petūnijas podos dāvina svētkos. Šo un to vēl nopērk arī, lai būtu skaisti pie mājām. Viens otrs iestāda pa hortenzijai.

Taču šī laikam mums būs beidzamā puķu tirdzniecības nedēļa, jo puķu klāsts būs izpārdots. Man patīk darboties tirgū, patīk komunikācija ar cilvēkiem, un, esot šeit, izpaliek arī mājas darbi.

Zemnieku saimniecība "Rīts", Bērzkalnes pagasts

Plašs dārzeņu piedāvājums: kartupeļi (30-90 centi/kg), gurķi un rutki (1 eiro), kāposti (60 centi), tomāti (2 eiro), sīpoli (1,20 eiro), ķiploki un sīpolloki (5 eiro), burkāni (1,50 eiro), bietes (0,70 eiro), dilles (7 eiro), skābenes (6 eiro), mazašāli gurķīši (2 eiro).

Tirgotāja Pētera atziņa. Cenas aptuveni tādas pašas kā pagājušajā sezonā. Pircēju pieprasījums vai katru dienu ir atšķirīgs. Šodien vairāk pērk kartupeļus, izvēlas tieši vidējā lieluma par 60 un 80 centiem kilogramā. Šosezon, lai kaut kas izaugtu, vajadzēja daudz laistīt. Tas bija liels papildus darbs. Patīkami, ka nāk cilvēki un iepērkas. Dienas, kad jāstāv bezdarbībā, gan nepatīk.

Saimniecība "Ozollapas", Kubulu pagasts

Piedāvājumā: kārdinoši medus spainīši, arī mazāka tilpuma burciņas un vēl higiēniskā lūpu krāsa. Medus cena – no 4 līdz 7 eiro. Var nopirkt arī medus šūnu rāmīti, maksā 15 eiro.

Tirgotāja atziņa. Mums ir labs medus, ievākts Latvijas laukos un mežos. Pavasaris biteniekiem rādījās ļoti veiksmīgs, bet sausā vasara vairs nav tik dāsna. Pircēji parasti izvēlas medu spainīšos, jo tur ir lielāks tilpums un pieņemamāka cena. Pilsētas tirgus Balvos diemžēl nav labākā vieta medus pārdošanai – šurp nāk maz cilvēku. Labāk veicas lauku labumu tirdziņā, kas notiek reizi mēnesī, jo tur ir kuplāks apmeklētāju pulks. Balvu tirgus apbēdina ar bēdīgo iekārtojumu. Te nav jumtiņu, visur pūš vējš. Lai sēdētu tirgū, pārdevējam jābūt labai veselībai.

Re, kā!

Protestē pie Saeimas, ministrijas un Brīvības pieminekļa

“Pārdodu sevi, lai varētu samaksāt par elektrību!” Ar šādiem vārdiem, rakstītiem uz baltas lapas, Baltinavas pagasta Slobodas ciema iedzīvotāja LĪGA SLIŠĀNE pagājušajā piektdienā devās pie Saeimas nama, Finanšu ministrijas un Brīvības pieminekļa Rīgā, lai protestētu pret lielajām elektrības cenām. Jāpiebilst, ka ar likumsargiem akcijas rīkotājam nekādu problēmu nebija. Gluži pretēji, - kāds policijas darbinieks pat parādīja īsāko ceļu līdz Brīvības piemineklim!

“Daudzi nav spējīgi pat soli paspert”

L.Slišāne stāsta, ka protesta akciju rīkoja ar mērķi, lai pievērstu valdības uzmanību, viņasprāt, nenormālajiem elektrības rēķiniem un apturētu “Latvenergo” veidoto nekaunīgo cenu kāpuma politiku. “Šis uzņēmums ir galvenais elektrības piegādātājs valstī, kuram astronomiskas summas maksāju arī es. Valdībai jāiesaistās un jāaizstāv sava tauta! Savukārt šādu protesta formu izvēlējos, jo tas ir lakonisks – īsi un konkrēti par būtisko. Par plānoto protestu, lai man pievienotos citi cilvēki, no rīta uzrakstīju sociālajos tīklos, bet rezultātā tas sanāca individuāls pikets. Ziniet, daudzi rīdzinieki pat nezina, kur atrodas Saeimas nams. Esmu par to šokā! Zināmā šokā esmu arī par mūsu cilvēkiem, jo daudzi ir varoņi izsmiet Valsts prezidentu un valdību sociālajos tīklos, bet realitātē pat soli nav spējīgi paspert. Ir vajadzīgs dialogs starp valdību un tautu. Normāls dialogs! Bet rīdzinieki apgalvo, ka prezidentu un politiķus nav iespējams satikt. Bet kā tad es, latgaliēšu meiča no pašas pierobežas, bez problēmām esmu satikusi gan prezidentu, gan politiķus, un ar viņiem runājusi? Jāpiebilst, ka pie Saeimas man bija brīnišķīga saruna ar fizikas profesori un pasniedzēju, kura ir krieviete un lieliski runā

latviski, bet viņai ir nepilsoņes pase. Cik zinu, tikai Latvijā ir tāds cilvēka cieņu pazemojošs dokuments kā nepilsoņa pase! Jebkurā gadījumā protesta laikā apkārtējie cilvēki, tajā skaitā ārzemnieki, manu akciju atbalstīja,” gandarīta par aizvadīto protestu ir L.Slišāne.

Protesta teksts – dziļa ironija

Lai cik bēdīgi mūsu valstī kaut kādās lietās arī neklātos, spriedisiet, ka uz protesta lapas rakstītie vārdi nav taču jāsaprot burtiskā nozīmē? L.Slišāne skaidro, ka joki patiešām ir mazi: “Internetā jaunas meitenes nodarbojas ar prostitūciju, jo nav naudas. Nenodosu prostitūtas, bet sistēmu, kas rada prostitūciju. Tāpēc šo tekstu uzrakstīju ar dziļu ironiju, jo man reāli ir bail, ka zemās algas un pensijas nespēs vairs segt elektrības rēķinus.”

Bet kā ar policiju? Vai likumsargi uz mūspuses iedzīvotājas protesta akciju kaut kā reaģēja? L.Slišāne stāsta, ka policija ieradās gan pie Saeimas, gan Brīvības pieminekļa: “Tomēr ar policistiem viss bija kārtībā – nekāda soda vai aizrādījumu nebija. Gluži pretēji – sajutos svarīga un godājama! Tas uzlaboja garastāvokli visai dienai, jo savai valstij kaut ko nozīmēju. Turklāt policists man parādīja īsāko ceļu līdz Brīvības piemineklim!”

Regulāri saskaras ar citu neizpratni

Domājams, ļoti daudzi “Facebook” lietotāji, kuri ikdienā seko L.Slišānes aktivitātēm šajā sociālajā tīklā, ievērojuši, ka Baltinavas pagasta iedzīvotāja tur publicē ļoti tiešus un atklātus ierakstus par visdažādākajām tēmām. Jautāta, ko vēlētos teikt cilvēkiem, kuri pret šādu atklātību, iespējams, izturas noraidoši un to nosoda, L.Slišānei šajā jautājumā ir sava stingra nostāja: “Jā, esmu atklāta it visā! Un priecājos, ja arī citus iedvesmoju būt atklātiem un patiesiem. Domāju, ka nevajag melot un izlikties, ka viss kārtībā, ja nav kārtībā. Regulāri saņemu

Foto - no personīgā arhīva

pārmetumus un sašutuma pilnas reakcijas uz maniem ierakstiem sociālajos tīklos: “Jukusi! Nenormāla!” Bet tad gribas jautāt: “Kāpēc lasāt?!” Regulāri saskaros ar to, ka cilvēki mani nesaprot. Tas, protams, sāp, bet jāiemācās ar to dzīvot. Viss, ko rakstu, nāk no manas sirds pārpilnības. Ko jūtu, to rakstu!”

Lasītājs pamanīja

Sitas mežā turpina uzdarboties cūkas

Gribētos domāt, ka ar katru gadu sabiedrība kļūst izglītotāka, tajā skaitā vides jautājumos, un apzinās, kāds posts tiek nodarīts, ja atkritumi tiek izmesti mežos. Tomēr joprojām ir noteikta sabiedrības daļa, kurai mūsu apkārtējās vides tirība acimredzot šķiet absolūti vienaldzīga.

Iztīra, bet atkal piesārņo

Par piesārņotiem mežiem mūspusē esam rakstījuši daudz un dikti. Arī pagājušajā nedēļā laikraksta “Vaduguns” redakciju apmeklēja Balvu novada iedzīvotājs, kurš ievērojis kārtējo atkritumu izgāztuvi Sitas mežā. “Attēlā redzamā vieta atrodas salīdzinoši netālu no autoceļa Balvi-Gulbene – apmēram pieci kilometri aiz Kubuliem. Turklāt šajā vietā atkritumi izgāzti ne jau pirmo reizi, bet gadu gaitā tā kļuvusi jau kā pašsaprotams punkts, kur izmest sev nevajadzīgas lietas. Kā saprotu, vai nu “Latvijas Valsts mežu” darbinieki vai arī “Lielās Talkas” dalībnieki atkritumus no turienes ik pa laikam izved ārā, bet pēc kāda brīža to vietā parādās jauni. Ko lai tur saka...” apbēdināts par, visticamāk, mūsu pašu vietējo iedzīvotāju attieksmi pret mežu ir lasītājs.

Atkritumu savākšana mežā – dārga

Atgādinām, ka atkritumu izmešana mežā ir pretlikumīga un vainīgo personu par šādām darbībām sauc pie administratīvās atbildības. Soda apmērs par atkritumu izmešanu mežā fiziskām personām ir no 70 līdz 1000 eiro, bet juridiskām personām – no 250 līdz 2100 eiro. Turklāt vainīgajai personai ir jāatlīdzina “Latvijas valsts mežiem” ar atkritumu savākšanu radītie zaudējumi. Tas arī pašsaprotami, jo, kā liecina “Latvijas valsts mežu” prakse, viena kubikmetra atkritumu savākšana mežā izmaksā vairāk, nekā tā noglabāšana atkritumu poligonos. Turklāt atkritumu savākšana mežā ir vēl dārgāka, ja atkritumi ir izklaidēti lielā teritorijā. Izdarot aprēķinus, var secināt, ka atkritumu savākšana mežā izmaksā vidēji 45 eiro/m³. “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu savā administratīvajā teritorijā ir atbildīgas pašvaldības. Sadzīves atkritumu savākšanu un apglabāšanu Latvijā galvenokārt

Foto - A.Kirsanovs

Viss, kas nepieciešams sadzīvei. Lasītāja minētajā vietā Sitas mežā izmesti visdažādākie atkritumi, tajā skaitā tehnika – datora monitors, daļas no putekļsūcēja un pat kineskopi. Kāds uz mežu nolēma aizvest arī logus...

veic atkritumu savākšanas uzņēmumi. Tomēr ne visi iedzīvotāji noslēguši līgumus par atkritumu savākšanu, kā rezultātā atkritumi tiek izbērti mežos, ceļmalās, atklātu ūdenstilpju tuvumā un citās neatļautās vietās,” secina “Latvijas valsts meži”.

Jāpiebilst, ka par nelegāli izmestiem atkritumiem Valsts vides dienests aicina ziņot arī ar mobilās lietotnes “Vides SOS” palīdzību. Atliek nofotografēt vietu ar atkritumiem un pēc fotoattēla un apraksta pievienošanas lietotnē ziņojums ir gatavs nosūtīšanai. To saņem Valsts vides dienesta Operatīvais koordinācijas centrs, kas izvērtē iesniegto informāciju. Plašāku informāciju, kā rīkoties ar lietotni, meklējiet interneta mājaslapā “www.videssos.lv”.

Mežam ir acis!

Lai cīnītos ar dabas piesārņošanu, valsts mežos arvien vairāk tiek izvietotas grūti pamanāmas videokameras, kas fiksē atkritumu izmetējus.

Foto - A.Kirsanovs

Latgale – visbagātākais reģions

“Latvijas valsts mežu” sagatavotajā infografikā redzams atkritumu sadalījums pa Latvijas reģioniem no visa valstī kopumā izvestajiem atkritumiem. Diemžēl, bet Latgale ir atkritumiem bagātākais reģions. Kā jūs domājat, kāpēc tā?

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Daži jautājumi topošajai policistei

Sirdij tuvākā izvēle

Tuvojoties nesen aizvadītajai Annas dienai, uzzināju, ka viena no šī senā un skaistā vārda īpašniecēm dzīvo Briežuciema pagastā. Taisnība, viņai ir divi vārdi Kristīna Anna Koniševa. Jauniete mācās Valsts policijas koledžā, tādēļ vairāk laika pavada Rīgā, bet Briežuciemā pie vecākiem atrodas vasaras brīvdienās. Pavisam nesen viņai sākusies prakse Balvu policijā.

Kā radās doma par mācībām Valsts policijas koledžā?

– Esmu beigusi Rekavas vidusskolu, pēc vidusskolas absolvēšanas iestājos Latvijas Lauksaimniecības universitātē, Vides un būvzinātņu fakultātē studiju programmā “Zemes ierīcība un mērniecība”. Jā, pēc augstskolas beigšanas zemes ierīcība un mērniecība paver plašas iespējas strādāt dažādos darbos un amatos, taču pēc otrā kursa sapratu, ka tas nav tas, ko vēlos dzīvē darīt. Vidusskolā bija grūti izvēlēties, ko mācīties. Sākumā gribēju mācīties Valsts policijas koledžā, taču zināmā mērā laikam nobijos, tādēļ iestājos Lauksaimniecības universitātē. Tomēr darbs policijā bija iekritis sirdī, tāpēc atgriezos pie sava sapņa. Tagad mācos Valsts policijas koledžā. Pabeigts pirmais mācību gads. Lai iegūtu 1.līmeņa augstāko profesionālo izglītību, jāmacās divarpus gadi.

Vai kadeti ir brīva visa vasara?

– Nē, tā nebūt nav. Mācības koledžā ilgst līdz jūlija sākumam un atsāksies 1.septembrī. Tagad atrodos mācību atvaļinājumā. Augustā mūs norīko kādā no policijas iecirkņiem, kaut kas līdzīgs praksei, bet tā nav prakse. Tas ir norīkojums ar mērķi, lai policijas darbinieki mūs ievadītu darba procesā, kā ir jāstrādā, kādam policijas darbiniekam jābūt.

Norīko uz noteiktu policijas iecirkni vai var

izvēlēties?

– Man šoreiz bija tā, ka drikstēju izvēlēties, bet ir arī tā, ka Valsts policija nosaka, kur nepieciešams doties. Man norīkojums ir būt Balvu policijā 7.augustā. Dienesta pienākumus pildīšu reaģējošajos spēkos. Balvos praksē jau biju šī gada februārī, kad visi koledžas kadeti tika norīkoti uz policijas iecirkņiem. Jāteic, ka prakse pagāja mierīgi.

Vai tiek gatavoti dažādām situācijām?

– Teorētiskajās nodarbībās apgūstam juridiskās zināšanas, likumus, bet daudz ir praktisko nodarbību, kas saistītas ar reālo dzīvi. Instruktoru klātbūtnē iespējams daudz dažādus scenārijus, kas ir ļoti lietderīgi. Ir arī zināms stress, ar ko jāmacās tikt galā, lai izpildītu uzdevumu un sasniegtu konkrēto mērķi.

Zināms, ka policijā ir daudz vakanču. Vai jaunieši vēlas mācīties par policistiem?

– Ir tā, ka Valsts policijas koledžā vairāk mācās meitenes. Pirmajā kursā iestājamies 21, tagad esam 18 jaunieši.

Daudzi mūs pusē jaunieši priekšroku dod mācībām robezsardzes koledžā?

– Jā, bet man tomēr gribējās mācīties policijas koledžā. Policijas darbs man tuvāks. Es nedarbojos jaunsardzē, kā daudzi citi, lai gan sports man patīk. Skolā spēlēju volejbolu. Tagad, lai uzturētu sevi formā, priekšroku dodu skriešanai. Rīgā to daru skolas stadionā, bet mājās man ir izstrādāts savs maršruts, pa kuru skrienu. Jā, no manām mājām līdz centram ir septiņi kilometri. Var skriet arī līdz centram.

Ar ko vēl nodarbojies brīvajā laikā?

– Palīdzu vecākiem lauku darbos. Mums nav liela saimniecība, jo vecāki strādā algotu darbu, bet darāmā tāpat pietiek. Turklāt ģimenē esmu jaunākā, vecākā māsa un abi brāļi jau ir savā dzīvē. Tas tagad, bet, kad sākas mācības, tad vairāk laika pavada Rīgā.

Foto - no personīgā arhīva

Labāk piestāv Anna. “Man oficiāli ir divi vārdi- Kristīna un Anna. Bērībā mani sauca par Kristīnu, bet tagad visiem labāk patīk saukt par Annu. Tas jau iegājies. Visi saka, ka Anna man piestāv labāk,” atklāj topošā policiste.

Prātnieks 8. kārtā **Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīsīm līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālajā bibliotēkā, zvanot uz tālruni 64522111 vai elektroniski uz e-pastu evita@balvurcb.lv**

Vertikāli

1. Ēdamā sēne. 2. Augusta mēneša autors Zvaigznes grāmatnīcās. 3. Ļoti vērtīgi dārzeņi, tajos ir kalcijs, magnijs, mangāns, dzelzs, kobalts, molibdēns, cinks, jods. 4. Viena no karstākajām vietām pasaulē. 6. Veselīgas gan svaigas, gan žāvētas. 8. Ko senie ķīnieši izmantoja gludekļa vietā? 9. 26. un 27.augustā Balvu novada saimnieces būs parūpējušās par īpašu noskaņu un gardiem ēdieniem akcijā... 12. Karikatūriste, kura dzimusi Rugāju pagastā, tagad dzīvo Balvos. 13. Kurā saimniecībā Balvu pusē atkārtoti vilki uzbruka aitām? 14. Veselu vai gabaliņos sagrieztu augļu vai ogu un cukura masa. 15. Rokdarbniece, rokdarbnieču pulciņa "Mežģis" vadītāja. 20. Britu rakstnieces Sāras Heivudas romāns. 24. Latīniskais nosaukums ir Fungi.

Horizontāli

5. Radoša personība, Balvu pilsētas logo autore. 7. Augusta mēneša vārda dienas gaviļniece. 10. Žanetes Lazdovskas mistiskais detektīvistāsts pusaudžiem. 11. Ātrākais sauszemes dzīvnieks.

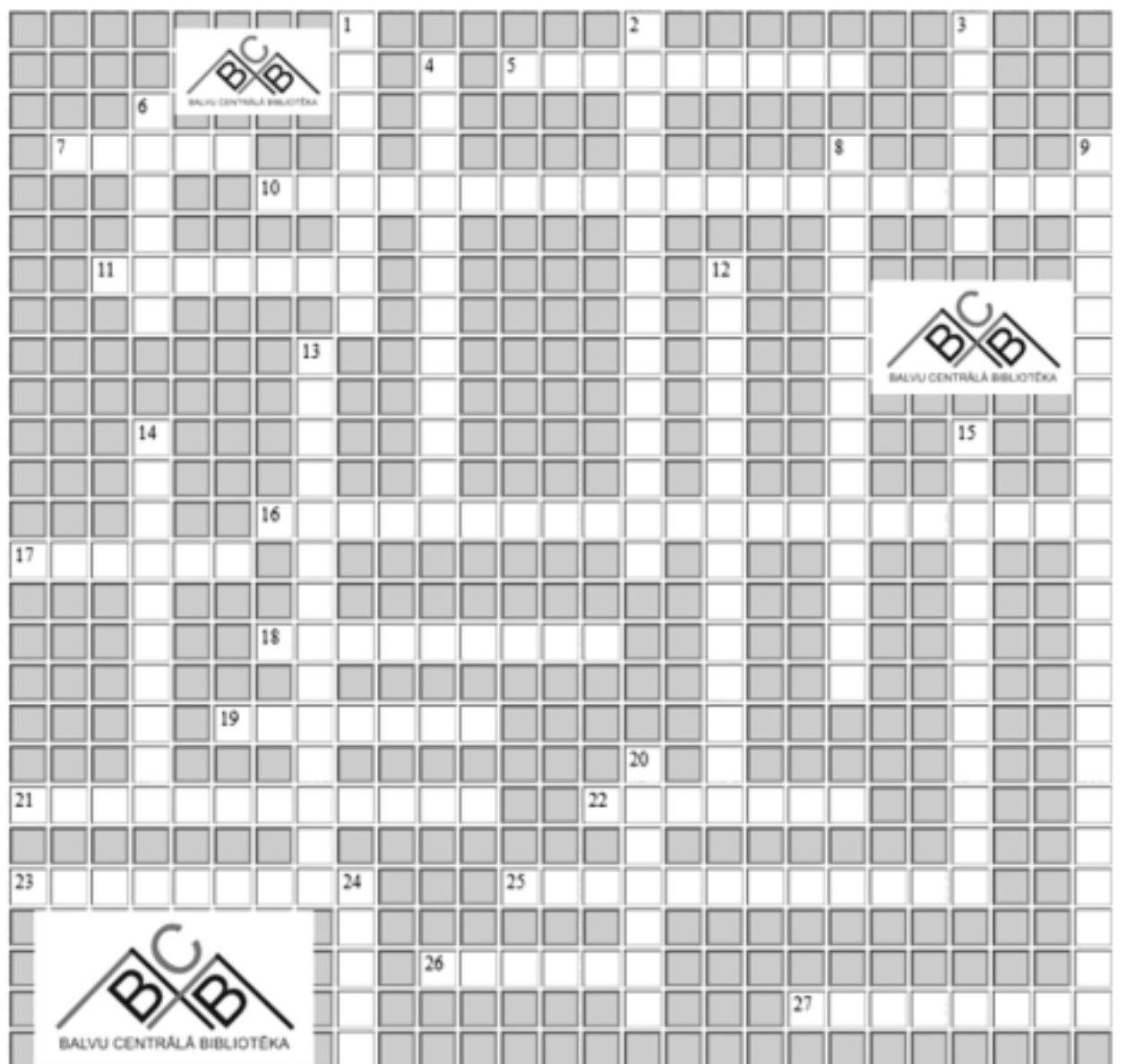
16. Īpaši indīgā sēne. 17. Kurā pilsētā atrodas taka gar Aiviekstes upes krastu, kurā radīta akmens laikmeta apmetne? 18. Kura ir populārākā suņu šķirne pasaulē? 19. Lielākie no asinssūcējiem divpārņiem. 21. Veids kā sagatavot ziemai augļus, ogas un dārzeņus. 22. Skaists augs ar lielām, robainām lapām, ziedi ir lieli, koši dzelteni. 23. Zied jūlija vidū un augustā. 25. Aizraujošs un sens sporta veids. 26. Ļoti vērtīgs auglis, kas satur maz kaloriju un ir bagāts ar vitamīniem un minerālvielām. 27. Plēvspārņu kārtas kukaiņi.

7. kārtas atbildes

Vertikāli: 1.Sērfings. 2.Dziesmu un deju svētki. 3.Andromeda. 4.Mākslīgais intelekts. 5.Mikroskops. 6.Ausainā aurēlija. 7.Balvu Taisnība. 8.Svilpaunieks. 9.Krasnogorka. 11.Zane Daudziņa. 15.Decibels. 17.Pildspalva. 19.Bratislava. 20.Gailenes. 22.Kaktuss.

Horizontāli: 10.Praktiskais Latvietis. 12.Egons Salmanis. 13.Peldošās salas. 14.Poligrāfs. 16.Gadsimts. 18.Balkanu kalni. 21.Tautastērps. 23.Radiator. 24.Terase. 25.Ķeizarmežs. 26.Gundaris.

Pareizas atbildes iesūtījuši: A.Mičule, I.Svilāne, V.Ločmele, Ā.Zeltkalne, I.Homko, Ļ.Baranova, A.Ruduks. **Balvu no apgāda "Zvaigzne ABC" saņem** ANDIS RUDUKS no Balviem. Pēc balvas griezties Balvu Centrālajā bibliotēkā.

Informē "Sadales tīkls"

Atbilstošas slodzes un tarifu plāna izvēle – būtiski soļi elektroenerģijas rēķina samazināšanai

Ši gada 1.jūlijā stājās spēkā izmaiņas elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmas pakalpojumu tarifi, un tās būs redzamas augustā saņemtajos rēķinos par jūliju. Lai izmaksas par sistēmas pakalpojumiem būtu optimālas, AS "Sadales tīkls" atgādina, ka ir būtiski izvēlēties gan individuālajiem elektroenerģijas lietošanas paradumiem atbilstošu slodzi (jaudu), gan arī atbilstošu sistēmas pakalpojumu tarifu plānu ("Pamata" vai "Speciālais").

Sistēmas pakalpojumu tarifs pēc būtības ir maksa par milzīgās, kritiski nozīmīgās elektroapgādes sistēmas uzturēšanu un attīstību – "Sadales tīkla" pārvaldībā vien ir elektrolīnijas 92 tūkst. kilometru kopgarumā, ap 28 tūkst. transformatoru apakšstacijas, vēl lielāks skaits sadales skapiju, 1 milj. viedo elektroenerģijas skaitītāju u.c. Tas viss ļauj nodrošināt elektrības piegādi gandrīz 800 tūkst. mājsaimniecību un uzņēmumu visā Latvijā. Tāpēc jaunie tarifi veidoti atbilstoši sistēmas faktiskajām izmaksām, kā arī vienādi gan uzņēmumiem, gan mājsaimniecībām, jo elektrotīkla izmaksas ietekmē klientu elektrības pieslēgumu tehniskie dati, nevis juridiskais statuss.

Jo piemērotāka slodze, jo mazāka maksa

Katram klientam maksa par sistēmas pakalpojumiem veidojas atkarībā no **pieprasītās jaudas** (slodzes), ko izsaka **elektrības pieslēguma fāžu** (F) un **ampēru** (A) skaits. To ir būtiski izraudzīties atbilstoši katras mājsaimniecības elektroenerģijas lietošanas paradumiem, ko ietekmē mājsaimniecībā izmantotās elektrotehnikas klāsts un jauda. Ja pieslēgumam maksimālā pieejamā jauda būs par mazu, brīžos, kad vienlaikus tiks darbinātas vairākas jaudīgas ierīces, radīsies pārslodze un automātslēdzi jeb *korķi* drošības labad izslēgsies, pārtraucot elektroenerģijas padevi konkrētai telpai vai visam mājoklim. Ja savukārt tiks pieprasīta pārlietu liela jauda, elektrības pieslēgums nebūs efektīvs un tad var nākties ik mēnesi maksāt par pieejamas, bet neizmantotas jaudas uzturēšanu. Vienlaikus šī neizmantotā jauda tad nebūs pieejama kādam citam klientam, kam tā, iespējams, būtu noderīga.

Piemēram, dzīvokļu īpašnieki lielākoties izmanto 1 F, 16 A vai 20 A pieslēgumus. Šādi pieslēgumi ir piemēroti, lai nodrošinātu visas ikdienas vajadzības: apgaismoju telpas, darbinātu veļasmašīnu, ledusskapi, televizoru, gludekli, elektrisko tējkannu un citas ierīces. Savukārt 3 F pieslēgumi

pārsvārā tiek ierīkoti jauno projektu daudzdzīvokļu namos un privātmājās, kur nereti tiek izmantotas elektroierīces ar lielāku jaudu, piemēram, siltumsūkņi, ūdens sūkņi, kondicionieris u.c.

Kādi pieslēguma parametri (F un A skaits) būs piemērotākie, aprēķināt var palīdzēt "Sadales tīkla" mājaslapā pieejamais slodzes aprēķina kalkulators, kurā ir apkopotas mājsaimniecībās sastopamākās elektroierīces un to vidējā jauda. Mājaslapā var smelties arī papildu ieteikumus efektīvam pieslēgumam, savukārt pēc detalizētākas konsultācijas var vērsties pie elektrospeciālistiem.

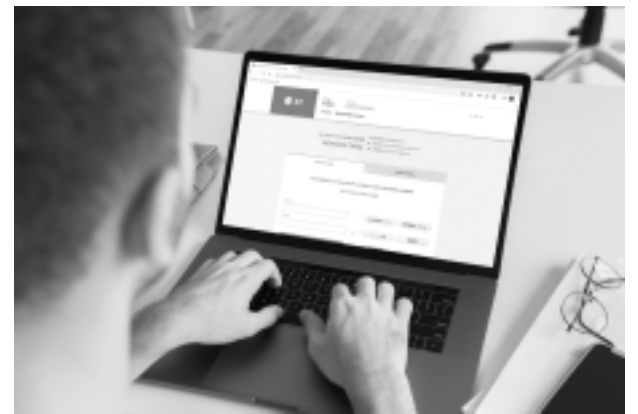
Esošos pieslēguma parametrus var noskaidrot, autorizējoties "Sadales tīkla" klientu portālā *e-st.lv* (sadaļā "Objektu informācija"). Ja aprēķini par kopējo pieslēguma slodzi ļauj secināt, ka līdzšinējā pieprasītā jauda bijusi par lielu, to iespējams samazināt. Tad klientu portālā *e-st.lv* jāpiesaka slodzes samazināšana (sadaļa "Pieteikt pakalpojumu" – "Pieslēgumi" – "Slodzes izmaiņas"). Jūnijā elektrības pieslēgumu pārvērtējušas un slodzes samazināšanu pieteikušas gandrīz 3200 mājsaimniecības.

Slodzes piemērotību īpaši ieteicams izvērtēt mājsaimniecībām ar 3 F, 25 un vairāk A pieslēgumu, jo šāda jauda mājsaimniecības vajadzībām varētu būt par lielu. "Sadales tīkla" apkopotie dati liecina, ka Latvijā ir teju 100 tūkst. mājsaimniecību ar 3 F, 25 un vairāk A pieslēgumu. Slodzes samazināšana ir bezmaksas pakalpojums, taču jāņem vērā – ja pēc laika tomēr radīsies vajadzība pēc lielākas slodzes, tās palielināšanas pakalpojums būs par maksu.

"Pamata" un "Speciālie" tarifu plāni – kuru izvēlēties?

Ar 1.jūliju klientiem ir pieejami divi sadales tarifu plāni – "Pamata" un "Speciālais". "Pamata" tarifi ir piemēroti iedzīvotājiem ar regulāru, aktīvu ikdienas elektroenerģijas patēriņu (tādi varētu būt apmēram 90% klientu), savukārt "Speciālie" – īpašumiem, kuros elektroenerģijas patēriņš ir ļoti mazs vai neregulārs, piemēram, īpašumiem, kas izlikti pārdošanā un netiek ikdienā apdzīvoti, vasarnīcām ziemas mēnešos, uzņēmumiem ar sezonālu darbību ārpus sezonas u. tml.

Izvēloties "Speciālo" tarifu plānu, katram pašam rūpīgi jāseko līdzi savam patēriņam, jo pat nelielas tā svārstības var strauji palielināt ikmēneša izmaksas. Pie kāda elektroenerģijas ikmēneša patēriņa būtu piemērotāks un izdevīgāks "Speciālais" tarifa plāns, var iepazīties "Sadales tīkla" mājaslapā (sadaļā "Tarifu plānu maiņa"). Mainīgās vai grūti

paredzamās situācijās ieteicams palikt pie "Pamata" tarifu plāna.

Pieslēguma parametri	"Speciālais" tarifu plāns izdevīgs, ja ikmēneša patēriņš nepārsniedz	"Pamata" tarifu plāns izdevīgs, ja ikmēneša patēriņš ir vismaz
1 F 16 A	30 kWh	31 kWh
1 F 20 A	38 kWh	39 kWh
1 F 25 A	48 kWh	49 kWh
1 F 32 A	61 kWh	62 kWh
3 F 16 A	73 kWh	74 kWh
3 F 20 A	92 kWh	93 kWh
3 F 25 A	115 kWh	116 kWh
3 F 32 A	147 kWh	148 kWh
3 F 40 A	184 kWh	185 kWh
3 F 50 A	230 kWh	231 kWh
3 F 63 A	289 kWh	290 kWh

Svarīgi, ka tarifu plānu ir iespējams nomainīt, izvēloties piemērotāko nākamajā mēnesī plānotajam elektroenerģijas patēriņam (piemēram, pārceļoties uz vasarnīcu vasarā). To viegli un bez maksas īpašnieki var izdarīt savā profilā portālā *e-st.lv*. Turklāt pārejas laikā no 2023.gada jūlija līdz septembra beigām izmaiņas iespējams pieteikt jau ar kārtējā mēneša 1.datumu.

Elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmas pakalpojumu maksa ir viena daļa no kopējā ikmēneša elektroenerģijas rēķina. Vēl viena daļa ir maksa par izlietoto elektroenerģiju (kilovatstundu skaitu), kas tiek aprēķināta atbilstoši katra klienta izvēlētajam elektroenerģijas tirgotāja produktam, trešā daļa ir pievienotās vērtības nodoklis (PVN).

A. KOZLOVSKA, ārējās komunikācijas vadītāja

Informē VUGD

Aicina sēņot, ogot un pastaigāties mežā droši un pārdomāti

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) apkopotā informācija liecina, ka šogad pēc apmaldīšanās mežā vai purvā izglābti jau 12 cilvēki. Savukārt, aizvadītā gada pirmajos septiņos mēnešos tika saņemti 26 izsaukumi, līdz ar to šogad apmaldīšanās gadījumi reģistrēti mazāk. Kopumā ugunsdzēsēju glābēju palīdzība pērn bija nepieciešama 65 cilvēkiem, tai skaitā vienam nepilngadīgajam, kuri saviem spēkiem nespēja atrast izeju no meža vai purva.

VUGD Operatīvās vadības pārvaldes priekšnieks KRISTAPS KOLBERGS skaidro: "Sākoties ogu un sēņu laikam, regulāri saņemam palīdzības saucienus no tiem, kas apmaldījušies mežā. Šādi glābšanas darbi tiek īstenoti kopā ar Valsts policiju un ugunsdzēsēji glābēji visbiežāk ieslēgs autostacijas skaņas signālu un tumšajā laikā arī gaismas signālu, lai cilvēkiem norādītu, kurā virzienā atrodas izeja no meža. Cilvēkam ir uzmanīgi jāieklūstas un, to sadzirdot, jānodrošina virzienā. Ja būs nepieciešams, apmaldījušos cilvēku meklēsim, teritoriju no augšas pārskatot ar dronu, kurš aprīkots arī ar termokameru." K.Kolbergs atzīst, ka to, cik operatīvi cilvēku izdosies atrast un izglābt, bieži nosaka tas, vai cilvēkam ir līdzī uzlādēts mobilais telefons. Ja cilvēks ir zvanijis uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu tālruni numuru 112, lai ziņotu par apmaldīšanos, tad visticamāk, ka ugunsdzēsēji glābēji ar viņu sazināsies, lai apmainītos ar informāciju un dotu

norādes, piemēram, ko cilvēks redz apkārt, vai dzird skaņas signālu utt. "Tāpēc, ja esat apmaldījušies mežā pirmajam un vienīgajam zvanam, jābūt uz tālruna numuru 112. Visticamāk, ka dispečers varēs noteikt jūsu aptuveno atrašanās vietu, bet glābēji sazināties, lai pēc iespējas ātrāk izvestu ārā no meža. Zvani radniekiem vai draugiem izlādē telefona bateriju un līdz ar to var apgrūtināt un paildzināt glābšanas darbus."

Šobrīd, kad tiek ziņots, ka sēņu un ogu laiks ir klāt, VUGD atgādina par drošu un pareizu rīcību mežā vai purvā, un to, kā pareizi rīkoties, ja tomēr sanācis apmaldīties.

Lai neapmaldītos:

- Pirms došanās mežā, informējiet pieredzējušos par to, kurā vietā plānots sēņot vai ogot. Šis norādes palīdzēs operatīvajiem dienestiem noteikt iespējamo meklēšanas teritoriju apmaldīšanās gadījumā.
- Izvēlēties apģērbam un galvassegai spilgtas un košas krāsas – tas palīdzēs jūs ātrāk pamanīt meža zaļumos.
- Mežā nedodieties vienatnē, lai nepieciešamības gadījumā otrs cilvēks varētu palīdzēt.
- Paņemiet līdzi pilnībā uzlādētu mobilo telefonu, lai ir iespējams sazināties ar operatīviem dienestiem.
- Pārliedzieties, ka telefonā ieslēgta atrašanās vietas noteikšana, kas apmaldīšanās gadījumā palīdzēs noteikt jūsu aptuveno atrašanās vietu.
- Paņemiet arī ūdens pudeli un šokolādi, jo tie apmaldīšanās gadījumā palīdzēs atgūt nepieciešamo enerģiju.

- Atcerieties par kabatas lukturīti un svilpīti.
- Vērojiet apkārtni un sekojiet līdzi, kur pārvietojaties – stigas, elektrolīnijas, zīmīgi koki, dabas objekti palīdzēs saprast jūsu atrašanās vietu.

Saprotot, ka esat apmaldījies, nekritiet panikā:

- Apsēdieties, atpūties, centieties noorientēties apvidū un tikai tad uzsāciet atpakaļceļu.
 - Nemēģiniet sākt haotiski staigāt pa mežu un meklēt atpakaļceļu, jo tādējādi jūs varat ieiet mežā vēl dziļāk.
 - Centieties saklausīt, kas apkārt atrodas – ja tuvumā atrodas šoseja, ceļš vai dzīvojamā māja, tad dodieties uz turieni un jautājiet pareizo virzienu līdz cilvēkiem.
 - Izmantojiet mobilajā telefonā lejupielādētās topogrāfiskās aplikācijas, piemēram, *Google map*, vai kompasu.
- Ja saprotat, ka pašu spēkiem nespēsiet izkļūt no meža, tad nekavējoties zvaniet glābējiem pa **tālruni 112** un nosauciet pēc iespējas konkrētākus orientierus – kurā vietā iegājāt mežā, cik ilgi tur jau esat, kādus dabas vai cilvēka veidotos objektus esat šķērsojis vai, kam esat pagājis garām. Ja glābēji dodas jums palīgā, tad uzmanīgi ieklausieties, vai nedzirdat skaņas signālu, kas parādīs pareizo virzienu izejai no meža, esiet gatavs, ka ugunsdzēsēji glābēji jums var zvanīt un atbildēt, ja jums zvana nepazīstams numurs, kā arī taupiet mobilā telefona bateriju, neizņemot tuviniekus un draugus, lai tikai pastāstītu, kas ar jums noticis.

Dažādi

PIEDĀVĀJAM visu modifikāciju **MTZ** traktoru degvielas aparatūras regulēšanu un remontu. Sertificēts meistars ar daudzgu darba pieredzi, oriģinālas rezerves daļas, garantēta kvalitāte.

SIA "WM-Serviss", Šņieneri, Stradu pagasts, Gulbenes novads.

Tālr. 29471984; 29360684.

Zāles pļaušana, zāles smalcināšana.

Tālr. 26512307.

Spiež, karsē, iepakoj ābolu sulu Kubulos.

Tālr. 27004732.

Pārdod

Skaldīta malka ar piegādi, 4,5 m³ – EUR 300. Tālr. 29418841.

Skaldīta malka. Cena 40 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod labu, skaldītu malku. Ātra piegāde. Tālr. 26425960.

Pārdod skaldītu malku, 40 EUR/berkubā. Ir sausa. Tālr. 26550272.

Pārdod jaunas, lietotas vasaras, M+S riepas. Tālr. 28333993.

Z/S "GRAČUĻI" pārdod jaunputnus, dējējvistas. Pieteikumi pa tālr. 29186065.

Pārdod brūnu telīti (1g. 3mēn.). Tālr. 26527997.

Pērk

"LIGNUM LATVIJA" Uzticama mežu iegāde. **Pērk meža ipašumus,** cirsmas, lauksaimniecības zemes. Tūlītēja un godīga samaksa par mežu. Ātra un precīza novērtēšana. Vienkāršs pārdošanas process. Cilvēcīga sadarbība. Pārdod mežu profesionāļiem, liec mežu savā lietā. **Tālr. 29289878.**

Pērk izcirstus mežus (3000 EUR/ha), jaunaudzēs, zemi. Tālr. 28282021.

Ģimene vēlas iegādāties lauku VIENSĒTU ar zemi un mežu (laukus), ar elektrības pieslēgumu, bez kaimiņu mājām blakus.

Tālr. 25302291.

Godīga samaksa par mežu ipašumu, izcirtumiem, jaunaudzēm, sākot no 3000 eiro par ha. Tālr. 29246569, 20260678.

Nopirks mežu ar zemi vai lauku viensētu. Tālr. 26157008.

Pērku mežu, lauksaimniecības zemi. Tālr. 29386009.

Līdzjūtības

Un galu galā kas ir mūžs?
Viens dzīpars laika likteņpūrā,
Viens mirklis, un jau vēsums pūš
No neatgriežamības jūras.

(O.Vācietis)

Vispatiesākā līdzjūtība **Annīpai Circenei,** pavadot brāli **PĒTERI PUŽULI** mūžības ceļā.
Bijušās kolēģes: Ieva, Vera, Ira

*Pāri sirmām kapu priedēm
Pāršalc tavas dzīves stāsts.
Pāri darbam, sāpēm, ilgām
Baltu, vieglu smilšu klāsts.*

(M.Svīre)

Izsakām dziļu līdzjūtību ilggadējai kolēģei **Svetlanai Petrovai** un ģimenei, tuviniekiem, dzīvesbiedru **NIKOLAJU PETROVU** pavadot Mūžībā.
Baltinavas vidusskolas kolektīvs

Viedokļa raksts

Ar pārgalvīgu skrejriteņu braucēju ierobežošanu nedrīkst vilcināties

Pēdējo gadu laikā, pienākot pavasara un vasaras sezonai, pastiprinātu uzmanību ceļu satiksmē pievēršam elektroskrejriteņu lietošanai pilsētvidē. Aizvien vairāk apkārt dzirdami stāsti par elektroskrejriteņu vadītāju pārgalvību un dažādiem negadījumiem, kuros iesaistīti šie transportlīdzekļi. Elektroskrejriteņi ir savairojušies kā sēnes pēc lietus un ir uz palikšanu kopējā ceļu satiksmē, tāpēc jau tagad ir jādomā – kā sadzīvot visiem draudzīgi.

Pārvietošanās pilsētā ar spēles elementiem

Ejot pa Rīgas ielām, dažkārt nākas izvairīties no nomestajiem elektroskrejriteņiem un šādas situācijas ir kļuvušas ikdienišķas un pierastas. Gluži kā datorspele, kurā ir jāizvairās no šķēršļiem. Viens spēles līmenis ir tāds, ka jāizvairās no nekustīgiem šķēršļiem jeb nepareizi novietotiem skrejriteņiem, bet jau nākamais līmenis prasa izvairīties no braucošiem šķēršļiem dažādos virzienos.

Ar pārgalvīgu skrejriteņu braucēju ierobežošanu nedrīkst vilcināties. Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta mediķu redzes lokā teju ik dienu nonāk negadījumos ar elektroskūteri cietuši cilvēki, kuri guvuši smagas un īpaši smagas traumas – daudzpusīgi iekšējo orgānu bojājumi, asiņainas brūces un vairāku ķermeņu daļu lūzumi pat vienlaicīgi, kā arī smagas muguras un galvas traumas.

Kā jau medijos izskanējusi informācija, salīdzinājumā ar pagājušo gadu, cietušo skaits ir dubultojies un, ja ņemam vērā iepriekšējos četrus gadus, tad situācija ir vēl skaudrāka – pēdējo 4 gadu laikā cietušo elektroskrejriteņu lietotāju skaits audzis 10 reizes. Piebildīšu, ka šī ir tikai oficiālā statistika un ne visi negadījumi ir reģistrēti un par tiem zinām.

Izmaiņas Ceļu satiksmes likumā un noteikumos

Videi draudzīga transporta izmantošana ir laba un tālredzīga, arī e-mobilitāte ir svarīga un noteikti apsveicama lieta. Skalpelis ķirurga rokā ir dzīvību glābjošs instruments, ja tas ir slepkavas rokās - tas ir slepkavas instruments. Tāpat ir skrejriteņu jautājumā - ja tu brauc kārtīgi ar elektroskrejriteņi atbilstoši noteikumiem un neapdraudi sevi vai citus, tas ir perfekts un videi draudzīgs mobilitātes risinājums. Elektroskrejriteņu izmantošana ir jāpadara drošāka un apkārtējiem mazāk traucējoša. Patikami, ka Satiksmes ministrija ir apzinājusi situāciju un rīkojusies, ieviešot izmaiņas Ceļu satiksmes likumā un tuvākajā laikā tiks veiktas izmaiņas arī Ceļu satiksmes noteikumos. Šīs izmaiņas sevi ietver sodu

palielināšanu, piemēram, par braukšanu reibumā vai ielas šķērsošanu pie sarkanās gaismas. Savukārt koplietošanas pakalpojumu sniedzējiem būs jāveic pakalpojuma saņēmēja identitātes un vecuma pārbaudi no 2023.gada 1.septembra. Tāpat izmaiņas paredz arī obligātu elektroskrejriteņu reģistrāciju no 2024.gada.

Dzērājšoferi uz skrejriteņa

Atsevišķs stāsts ir par tiem, kuri brauc ar jebkādu transportlīdzekli reibumā. Par braukšanu reibumā un sekām stāsta nepārtraukti, dzērājšoferiem atņem automašīnas, vadītāja apliecības un pat iesēdina cietumā, bet uzlabojumus mēs neredzam. Dzērājšoferis var atrasties arī pie elektroskrejriteņa stūres. Varbūt kādam liekas, ka pie skrejriteņa stūres var būt reibumā un sekas tam nebūs, bet negadījumi notiek. Un te no NMPD var uzzināt dažādus stāstus, piemēram – divdesmitgadīgs vīrietis alkohola reibumā pārvietojies ar elektroskūteri 50km/h, kritis, guvis galvas traumu, mugurkaula lūzumu un iekšējo orgānu bojājumu traumu. Kā mēs varam iztēloties – pēc šādām traumām ir nepieciešama ilgstoša atveseļošanās.

Infrastruktūra kā iemesli negadījumiem

Jāuzsver, ka ceļu satiksmes noteikumu pārzināšana, ceļu satiksmes kultūra un apdomīga braukšana ir tikai viens no nosacījumiem, lai izvairītos no negadījumiem. Svarīgs aspekts ir arī infrastruktūra un sakārtota pilsētvide. Tas ir lēns, sāpīgs un dārgs process. Šobrīd ir nepietiekoša infrastruktūra, bet to nevar atņemt vienā vai divos gados, tāpēc mums vien atliek pielāgoties un būt prātīgiem pie skrejriteņu stūres.

Kontrole un uzraudzība

Ar policijas resursiem vien nepietiek, lai kontrolētu un uzraudzītu elektroskrejriteņu vadītājus. Uzraudzībā var iesaistīties elektroskrejriteņu pakalpojumu sniedzēji. Nesen parādījusies informācija, ka elektroskrejriteņu nomas kompānija BOLT ir ieviesusi pārgalvīgas braukšanas mērītāju, kas ir tikai apsveicami, jo braucējiem, kuri ar elektroskrejriteņi pārvietojas bezatbildīgi, istā vieta ir sacikšu trasē, nevis pilsētā. Arī citas nomas kompānijas var sekot šim piemēram, viss ir ievadāms internetā šodien, bet rit stājas spēkā.

Domājot par pašvaldības policijas uzraudzību, nedomāju, ka tagad policisti veiks pakalpojuma - tas nebūtu risinājums. Tam ir jābūt skaidrojošam darbam, bet arī katram jāsaprot soda neizbēgamība, uzskaitē un kontrole. Jo arī nerakstītie likumi – cilvēciska saskatīšanās, savstarpēja cieņa, pieklājība un sapratne var glābt vairāk dzīvību, nekā strīdi un bargi sodi.

Sagatavojis JURIS ZVIRBULIS, Latvijas Automoto biedrības (LAMB) prezidents

Zini un izmanto

Arī šogad tiks sniegts pabalsts individuālo mācību līdzekļu iegādei

Balvu novada Sociālā pārvalde informē, ka pabalstu individuālo mācību līdzekļu iegādei piešķir vienu reizi kalendārā gadā, izsniedzot izglītības iestādē dāvanu karti 15 eiro vērtībā.

Pabalstu individuālo mācību līdzekļu iegādei ir tiesības saņemt ikvienam izglītojamajam, kurš savu dzīvesvietu ir deklarējis Balvu novada administratīvajā teritorijā:

mācās Balvu novada vispārīgizglītojošajā izglītības iestādē, sākot ar 1. klasi;

līdz 24 gadu vecumam apgūst arodizglītību vai profesionālo vidējo izglītību Balvu novada izglītības iestādē vai cita novada izglītības iestādē, programmā, kura netiek nodrošināta Balvu novada izglītības iestādēs.

Aicinām bērnu, kurš mācās cita novada izglītības iestādē (programmā, kura netiek piedāvāta pašvaldības teritorijā esošajās mācību iestādēs) likumiskos pārstāvjus iesniegt septembrī Sociālajā pārvaldē iesniegumu un izziņu no skolas, lai piešķirstu pabalstu individuālo mācību līdzekļu iegādei.

Minētā pabalsta apmēru un to izmaksas kārtību nosaka Balvu novada Domes 2021. gada 23. septembra saistošie noteikumi Nr.7/2021 "Par brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem Balvu novadā".

Sociālais dienests informē, ka klientu pieņemšana klātienē notiek pēc iepriekšēja pieraksta.

Nepieciešamības gadījumā sazināties: Balvos: Ināra Skopāne, tālr. 27815224, Sanda Japiņa, tālr. 29363012.

Viļākā: Iluta Keiša, tālr. 28004485, Inga Kokoreviča, tālr. 28300048.

Indekss 3004

Aduguns
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI

D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934;
Z.LOGINA - T. 29203754; I.ZINKOVSKA - T. 28319682;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORĒ - A.SOCKA
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVS - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
R.KACĒNS
Iespiests SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 2190